

Přezkum č. 03

CS

Finanční příspěvky třetích zemí ve prospěch EU a členských států

EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR

2021

Obsah

	Body
Shrnutí	I–VIII
Úvod	01–07
Rozsah a koncepce přezkumu	08–13
Přehled příspěvků	14–28
Právní základ	14–16
Finanční přehled	17–28
Příspěvky na programy a činnosti EU	18–27
Příspěvky poskytované přímo členskými státy	28
Příspěvky na programy a činnosti EU	29–77
Stanovení, správa, vykazování a audit příspěvků	29–48
Rozdělení odpovědnosti	29
Stanovení částek příspěvků	30–39
Správa příspěvků	40–43
Vykazování	44–46
Interní kontrola a audit	47–48
Vybrané příklady příspěvků na programy EU: Horizont 2020 a Erasmus+	49–64
Příspěvky na program Horizont 2020	50–60
Příspěvky na program Erasmus+	61–64
Příspěvky ESVO do rozpočtu EU	65–77
Příspěvky EHP (Island, Lichtenštejnsko a Norsko)	66–73
Příspěvky Švýcarska	74–77
Příspěvky poskytované přímo členskými státy	78–107
Granty EHP a Norska pro členské státy	79–93
Stanovení částek příspěvků	84
Správa příspěvků	85–89

Mechanismy vykazování	90–91
Interní kontrola a audit	92–93
Příspěvek Švýcarska členským státům	94–107
Stanovení částek příspěvků	98–100
Správa příspěvků	101–103
Vykazování	104–105
Interní kontrola a audit	106–107
Závěrečné poznámky a výzvy	108–121

Přílohy

Příloha I – Obvyklý právní postup pro přijímání mezinárodních dohod

Příloha II – Přehled příspěvků třetích zemí do rozpočtu EU na období 2014–2019 (v EUR)

Příloha III – Podrobné rozdělení příspěvků EHP v roce 2019 (v EUR)

Příloha IV – Slovníček programů a činností EU s příspěvky třetích zemí

Příloha V – Doporučená četba

Glosář

Seznam zkratk

Tým EÚD

Shrnutí

I Evropská unie (EU) a její členské státy dostávají příspěvky od třetích zemí na základě dohod uzavřených s těmito zeměmi. Příspěvky, které jsou převážně finanční, jsou poskytovány buď prostřednictvím souhrnného rozpočtu EU a rozpočtů agentur EU, nebo jsou poskytovány přímo některým členským státům. Na základě těchto dohod s EU získávají třetí země přístup k programům a činnostem EU anebo k vnitřnímu trhu EU.

II O dohodách EU se třetími zeměmi a souvisejících příspěvcích již existuje značné množství informací, ty jsou však roztržštěné a neúplné. Provedli jsme proto tento přezkum z našeho pohledu externího auditora EU, abychom poskytli celkový přehled o příspěvcích a pravidlech, jimiž se příspěvky řídí.

III Nejedná se o audit, nýbrž o přezkum informací, které byly konkrétně za tímto účelem shromážděny od orgánů EU a Evropského sdružení volného obchodu a také ze studií, zpráv, článků, akademických publikací a dalších veřejných informací.

IV Příspěvky, které třetí země do souhrnného rozpočtu EU zaplatily v roce 2019, činily 1,5 miliardy EUR, což představuje 1 % celkových příjmů EU. Poskytlo je 18 zemí a byly rozděleny mezi téměř 30 programů a činností. Kromě toho určité třetí země rovněž poskytují příspěvky přímo některým agenturám EU.

V Komise a agentury spravují příspěvky decentralizovaným způsobem a v Komisi není žádné centrální místo, které by mělo o příspěvcích podrobný přehled. Správa příspěvků je složitá, zejména v případě příspěvků poskytovaných v rámci Dohody o Evropském hospodářském prostoru. Výchozím bodem pro výpočet výše příspěvků je ve většině případů poměrná velikost hrubého domácího produktu země v porovnání s HDP EU. Následně se výše příspěvků často v jednotlivých případech upravuje.

VI Vystoupení Spojeného království z EU povede k celkovému zvýšení příspěvků poskytovaných třetími zeměmi, protože bude mít dopad na výpočet jednotlivých příspěvků (jelikož hrubý domácí produkt EU bude nižší) a protože Spojené království se bude účastnit některých programů EU jako třetí země.

VII Kromě příspěvků na programy a činnosti EU poskytují státy, které jsou součástí Evropského sdružení volného obchodu (Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko), rovněž prostředky přímo členským státům EU, jejichž celková výše činí v průměru 0,5 miliardy EUR ročně. Tyto prostředky se poskytují prostřednictvím dvou příspěvkových systémů (granty Evropského hospodářského prostoru / Norska a příspěvek Švýcarska), které mají doplňovat politiku soudržnosti EU. Na tyto příspěvky lze pohlížet jako na protihodnotu za účast států Evropského sdružení volného obchodu na vnitřním trhu EU. Orgány EU se na řízení těchto fondů a na dohledu nad nimi přímo nepodílí.

VIII Upozorňujeme na tyto hlavní výzvy související se správou příspěvků třetích zemí:

- zabývat se vystoupením Spojeného království z EU a jeho dopadem na příspěvky hrazené třetími zeměmi,
- dosáhnout rovnováhy mezi podporou jednotnosti postupů a možností zvážit při výpočtu a správě příspěvků konkrétní okolnosti programů a zemí,
- podporovat transparentnost a vyvozování odpovědnosti prostřednictvím podrobného vykazování příspěvků do rozpočtu EU a rozpočtů agentur,
- pokud jde o příspěvky poskytované mimo rozpočet EU přímo členským státům, využít výhod vnitřního trhu při jednáních s těmito zeměmi o výši finančních příspěvků a zajistit účinnou koordinaci s politikami EU.

Úvod

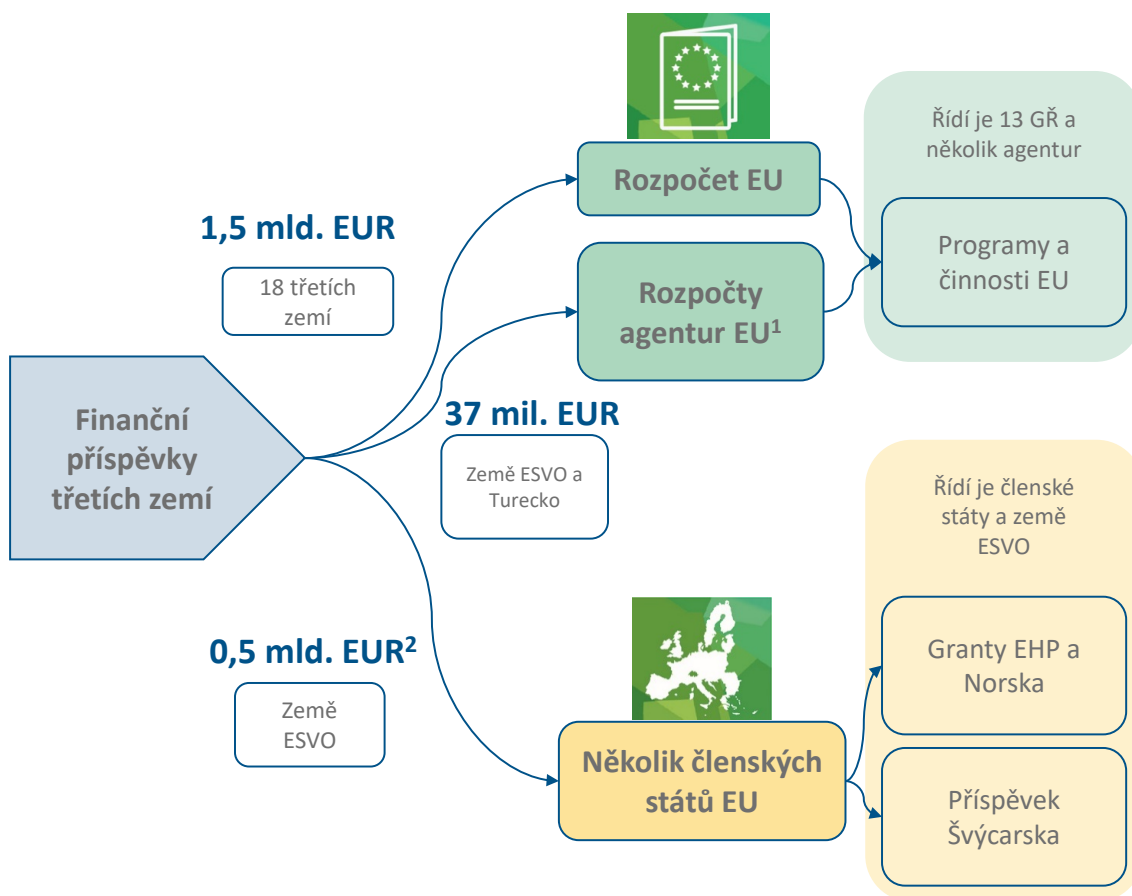
01 EU dostává přibližně 1 % svých příjmů jako příspěvky od třetích zemí. V roce 2019 to představovalo 1,5 miliardy EUR od 18 zemí (zemí evropského sousedství, kandidátských a potenciálních kandidátských zemí a členů Evropského sdružení volného obchodu – ESVO). Tyto příspěvky umožňují třetím zemím využívat programy EU, jako je Horizont 2020 nebo Erasmus+, a účastnit se činností některých agentur EU. EU otevírá v rámci své širší strategie zahraniční politiky třetím zemím mnoho svých interních programů a činností. Zapojení třetích zemí do programů EU může rovněž umožnit důležitou spolupráci ve strategických oblastech pro EU (například vesmír a výzkum a vývoj).

02 Kromě toho státy ESVO – Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko – poskytují přímo několika členským státům EU finanční prostředky v celkové výši 0,5 miliardy EUR ročně. Tyto prostředky mají přispívat ke snižování sociálních a hospodářských rozdílů v rámci Evropského hospodářského prostoru (EHP) a EU. Na tyto příspěvky lze pohlížet jako na protihodnotu za účast na vnitřním trhu EU.

03 Příspěvky mají obvykle finanční podobu, ale třetí země mohou rovněž poskytovat věcné příspěvky. Tento druh příspěvků je méně běžný a obvykle spočívá ve vysílání odborníků do Komise nebo do agentur EU.

04 Proces schvalování výše příspěvků, jejich výpočet a výběr od třetích zemí je složitý. Řídí se několika společnými zásadami a decentralizovaným způsobem jej provádějí hlavně generální ředitelství Komise (GŘ) a agentury. Kromě toho členské státy sdílejí odpovědnost za správu finančních prostředků, které jim byly přímo přiděleny, se zeměmi ESVO, které tyto prostředky poskytují. Různé finanční příspěvky poskytované třetími zeměmi znázorňuje [obrázek 1](#).

Obrázek 1 – Přehled finančních příspěvků poskytnutých třetími zeměmi v roce 2019

05 Podmínky účasti v konkrétním programu EU, včetně finančních příspěvků, jsou stanoveny v mezinárodních dohodách uzavřených mezi EU a každou třetí zemí. V současné době je v platnosti přibližně 100 takových dohod, přičemž EU je celkově smluvní stranou více než 1 000 dohod s více než 100 třetími zeměmi a s několika mezinárodními organizacemi¹.

¹ Úřad pro publikace EU: EUR-Lex – [Rejstřík mezinárodních smluv](#).

06 Veřejný zájem o vztahy EU se třetími zeměmi se nedávno zvýšil poté, co vstoupily v platnost obchodní dohody s Kanadou a Japonskem², a také po rozhodnutí Spojeného království vystoupit z EU a po diskusi o budoucí podobě vztahů mezi EU a Spojeným královstvím, včetně jeho účasti na programech financování EU.

07 Jako externí auditor EU má Evropský účetní dvůr (EÚD) jedinečný vhled do politik, iniciativ a financování EU. Tímto přezkumem chceme reagovat na veřejný zájem a poskytnout komplexní přehled o příspěvcích, které EU a jejím členským státům poskytují třetí země, včetně podrobností o způsobu, jakým jsou příspěvky stanoveny, řízeny, vykazovány a kontrolovány.

² Úř. věst. L 11, 14.1.2017, s. 23, Úř. věst. L 330, 27.12.2018, s. 3.

Rozsah a koncepce přezkumu

08 Přezkum se týká finančních příspěvků třetích zemí do rozpočtu EU, rozpočtů agentur EU a také finančních prostředků, které třetí země poskytují některým členským státům přímo, a které jsou tak spravovány mimo rozpočet EU. Týká se rovněž příspěvků, které jsou Unii poskytovány v rámci Dohody o Evropském hospodářském prostoru (EHP). Jelikož mechanismy uplatňované agenturami se liší, přezkum popíše zásady výpočtu příspěvků těmto subjektům, avšak nebude se týkat jejich správy, vykazování, vnitřní kontroly a auditu.

09 Všechny tyto příspěvky vyplývají z mezinárodních dohod (nebo výjimečně memorand o porozumění) uzavřených mezi třetími zeměmi a EU. Jiné druhy pohledávek od třetích zemí, které nevyplývají z těchto dohod (například nevyužité financování projektů, poplatky, pokuty a sankce), do tohoto přezkumu nespádají.

10 Informace o dohodách EU se třetími zeměmi a souvisejících příspěvcích jsou obecně dostupné, jsou však roztříštěné a neúplné. Vzhledem k současnému veřejnému zájmu (viz bod [06](#)) má přezkum tyto informace poskytnout komplexním způsobem, vyplnit stávající mezery a poskytnout na jednom místě finanční přehled příspěvků spolu s popisem hlavních pravidel a zásad, jimiž se řídí. EÚD tuto oblast podrobně analyzuje poprvé.

11 Obdobím, které jsme v tomto finančním přehledu analyzovali, jsou roky 2014–2019. Pokud jde o analytický popis mechanismů příspěvků, vyhodnotili jsme situaci v době přezkumu, není-li uvedeno jinak.

12 Tento dokument není auditní zprávou, nýbrž přezkumem, který vychází z veřejně dostupných informací shromážděných zvláště k tomuto účelu do prosince 2020. Získali jsme je od Evropské komise, agentur EU, Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ) a subjektů ESVO. Přezkum je rovněž podložen studiemi, zprávami, články, akademickými publikacemi a dalšími veřejně dostupnými informacemi o tomto tématu.

13 K lepšímu porozumění tomu, jak mechanismy příspěvků v praxi fungují, jsme vybrali několik příkladů:

- Příspěvky na programy a činnosti EU:
 - [Horizont 2020](#) a [Erasmus+](#), které představují největší příspěvky na programy,

- o příspěvky od zemí ESVO, které představují značné částky a řídí se zvláštními mechanismy,
- o Příspěvky poskytované přímo členskými státy:
 - o granty EHP a Norska a příspěvek Švýcarska, které představují všechny příspěvky mimo rozpočet EU.

Přehled příspěvků

Právní základ

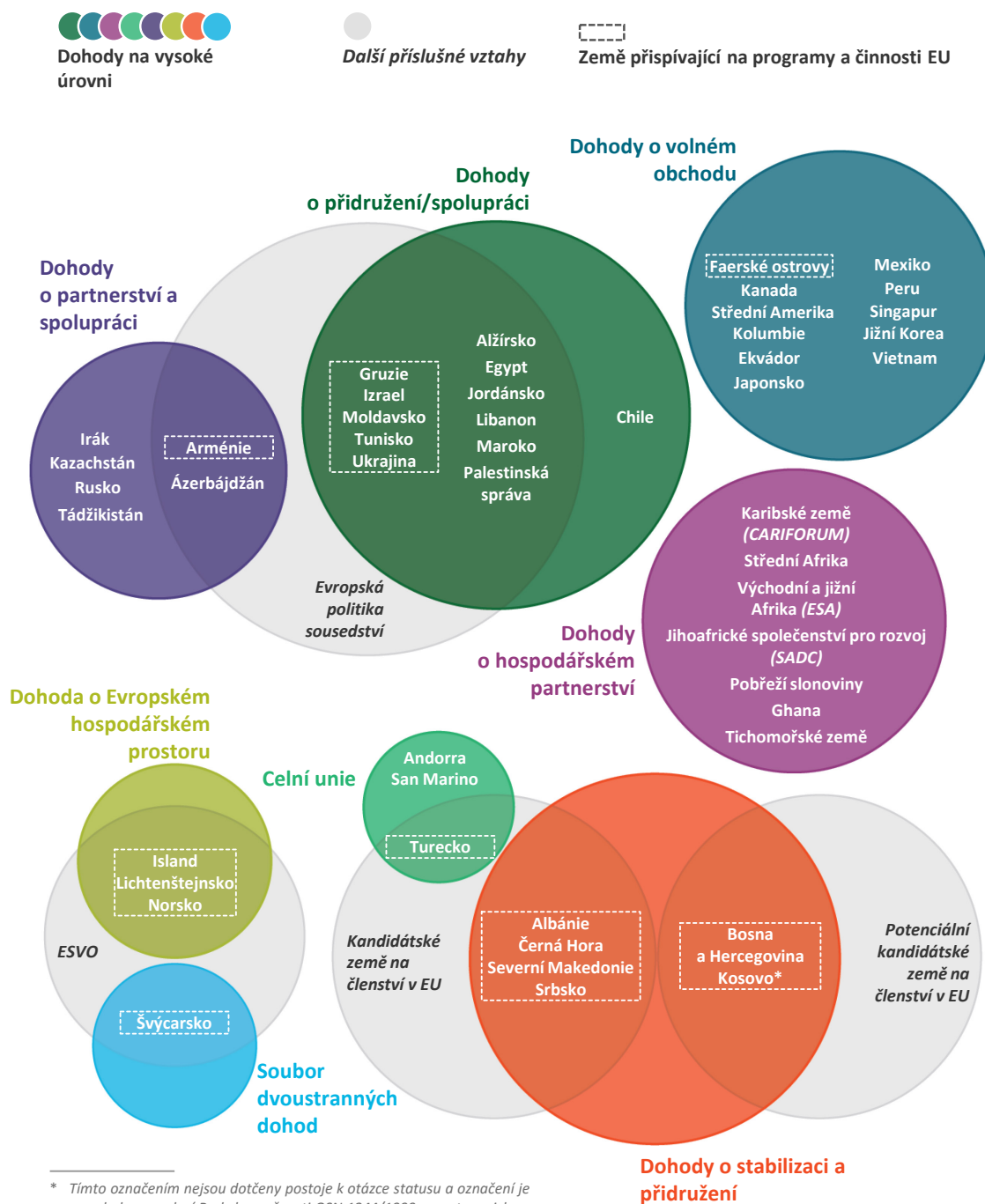
14 Při vymezování svého vztahu se třetí zemí EU obvykle používá mezinárodní dohody na vysoké úrovni, které stanovují obecný rámec vztahů. EU tyto dohody uzavírá standardním postupem stanoveným ve Smlouvě o fungování Evropské unie (SFEU) (viz [příloha I](#)). Existuje mnoho různých takových dohod. V těchto mezinárodních dohodách na vysoké úrovni se příspěvky třetích zemí obvykle nestanoví.

15 Kromě dohod na vysoké úrovni EU často s každou třetí zemí uzavírá samostatnou rámcovou dohodu o obecných zásadách účasti na programech EU. Poté strany uzavírají jednotlivé dohody o konkrétních programech, které mohou být přijaty rozhodnutím Komise za použití zjednodušeného postupu stanoveného v SFEU³. Tyto jednotlivé dohody vymezují finanční příspěvky, které každá země vyplácí EU, a další specifické podmínky účasti.

16 Na [obrázku 2](#) jsou třetí země seskupeny podle druhu dohody na vysoké úrovni, kterou s EU uzavřely. EU má nejužší vztahy se zeměmi ESVO, kandidátskými a potenciálními kandidátskými zeměmi na členství v EU a se zeměmi evropské politiky sousedství (EPS). Obrázek rovněž ukazuje 18 třetích zemí, které přispívají na programy a činnosti EU.

³ Čl. 218 odst. 7 SFEU.

Obrázek 2 – Vztahy EU se třetími zeměmi

* Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/1999 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

Zdroj: EÚD na základě informací Komise (GŘ TRADE v případě dohod na vysoké úrovni a GŘ BUDG v případě přispívajících zemí).

Finanční přehled

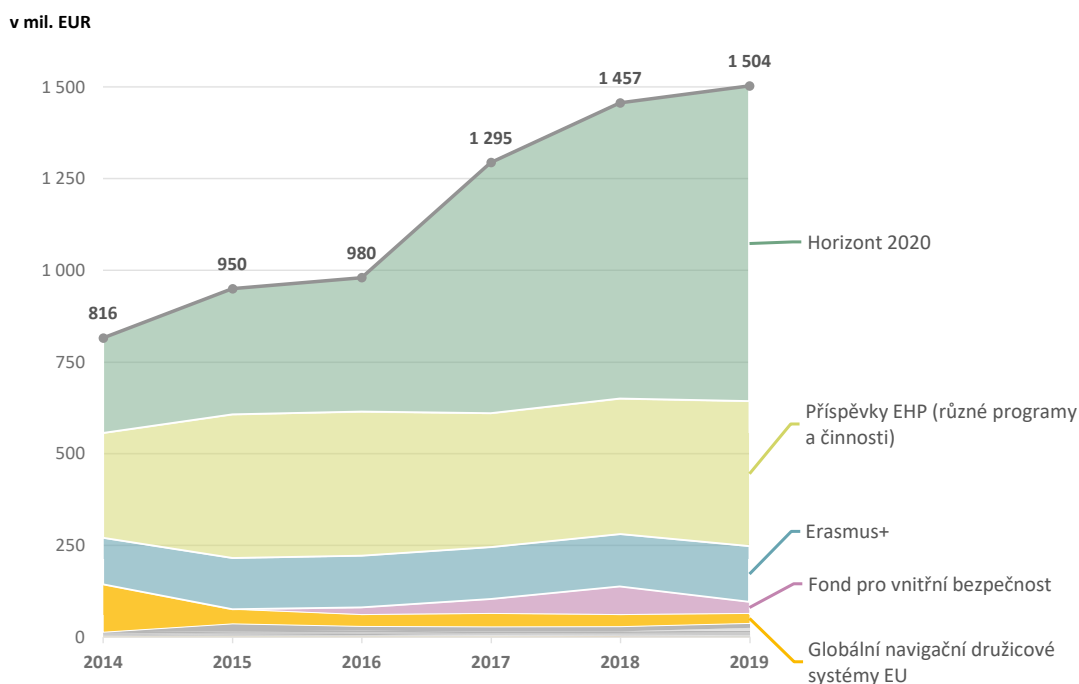
17 Největšími příspěvky jsou příspěvky hrazené do souhrnného rozpočtu EU. V současné době je poskytuje 18 třetích zemí a jsou rozděleny mezi téměř 30 programů a činností (úplný přehled je v [příloze II](#) a [příloze III](#)).

Příspěvky na programy a činnosti EU

Příspěvky do souhrnného rozpočtu EU

18 [Obrázek 3](#) znázorňuje celkovou výši příspěvků třetích zemí do rozpočtu EU v období 2014–2019 a pět největších složek celkové částky. Příspěvky poskytnuté v rámci Dohody o EHP se vybírají jako jedna velká částka pro všechny programy (a jako takové jsou uvedeny na obrázku). Celkové zvýšení příspěvků mezi roky 2016 a 2017 způsobila zejména změna účasti Švýcarska v programu Horizont 2020 z částečné na úplnou (podrobnosti viz bod [77](#)).

Obrázek 3 – Celkové příspěvky do rozpočtu EU v období 2014–2019

Pozn.: Horizont 2020 zahrnuje rovněž příspěvky Švýcarska a Ukrajiny na program Euratomu pro výzkum a odbornou přípravu a příspěvek Švýcarska na činnosti v rámci projektu Mezinárodního termojaderného experimentálního reaktoru (ITER).

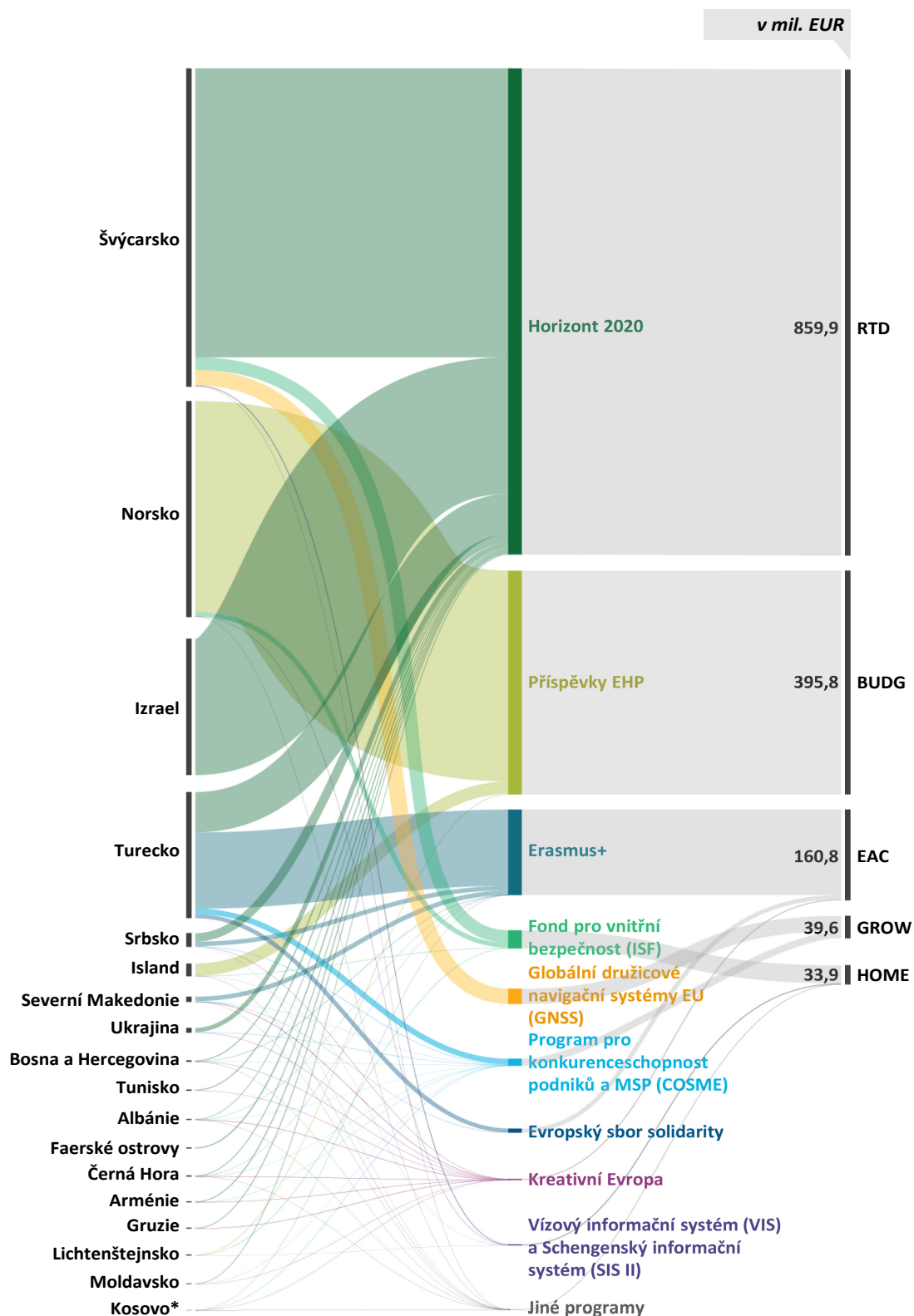
Zdroj: EÚD na základě údajů Komise a Rady.

19 V absolutních číslech jsou největšími přispěvateli Švýcarsko, Norsko, Izrael a Turecko, jejichž souhrnné příspěvky představují přibližně 95 % všech ročních příspěvků třetích zemí. Celkem 99 % příspěvků vybírá pět generálních ředitelství: GŘ pro výzkum a inovace (RTD), GŘ pro rozpočet (BUDG), GŘ pro vzdělávání, mládež, sport a kulturu (EAC), GŘ pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a MSP⁴ (GROW)⁵ a GŘ pro migraci a vnitřní věci (HOME). Další podrobnosti o rozdělení příspěvků do rozpočtu EU na rok 2019 mezi třetí země a jednotlivé programy a činnosti EU spravované těmito generálními ředitelstvími uvádí **obrázek 4** (úplný přehled za období 2014–2019 je v **příloze II**). Příspěvky EHP centrálně vybírá GŘ BUDG a následně je rozděluje mezi jednotlivá generální ředitelství odpovědná za řízení příslušných programů nebo činností.

⁴ Malé a střední podniky.

⁵ Od 1.1.2020 přešla odpovědnost za vesmírné a obranné činnosti EU z GŘ GROW na nové GŘ DEFIS.

Obrázek 4 – Přehled hlavních příspěvků do rozpočtu EU v roce 2019 podle zemí, programů a odpovědných generálních ředitelství

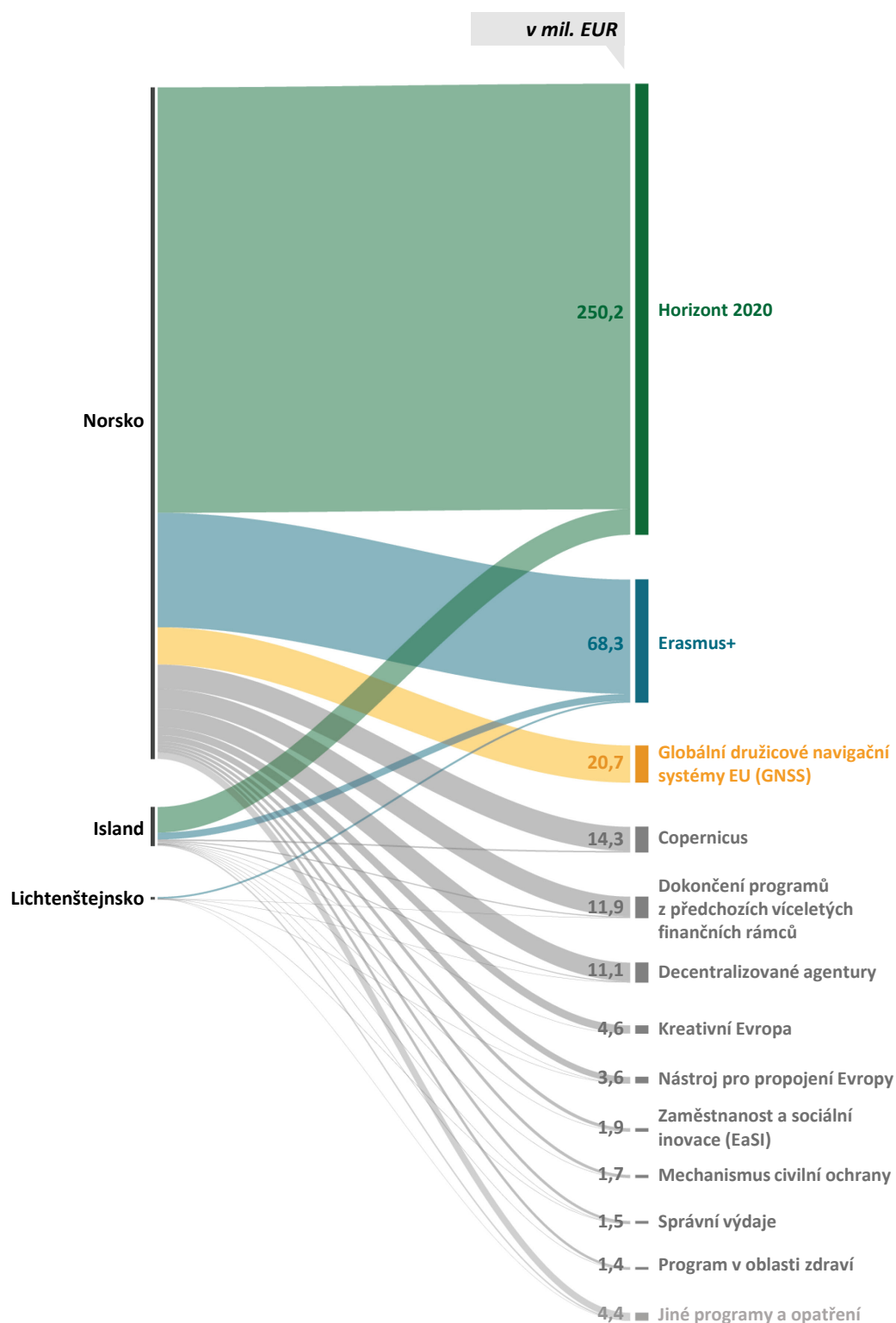

Pozn.: obrázek se vztahuje na příspěvky, jak je požadovala Komise (nároky). Částky skutečně zaplacené třetími zeměmi v roce 2019 se mohou nepatrně lišit v důsledku postupů pro oddělení účetních období nebo zpoždění plateb.

Zdroj: EÚD na základě údajů poskytnutých Komisí.

20 Rozdělení příspěvků EHP podle zemí a programů nebo činností je uvedeno na **obrázku 5** (další podrobnosti jsou v **příloze III**).

Obrázek 5 – Příspěvky EHP v roce 2019 podle zemí a programů nebo činností

Zdroj: EÚD na základě dokumentů Komise.

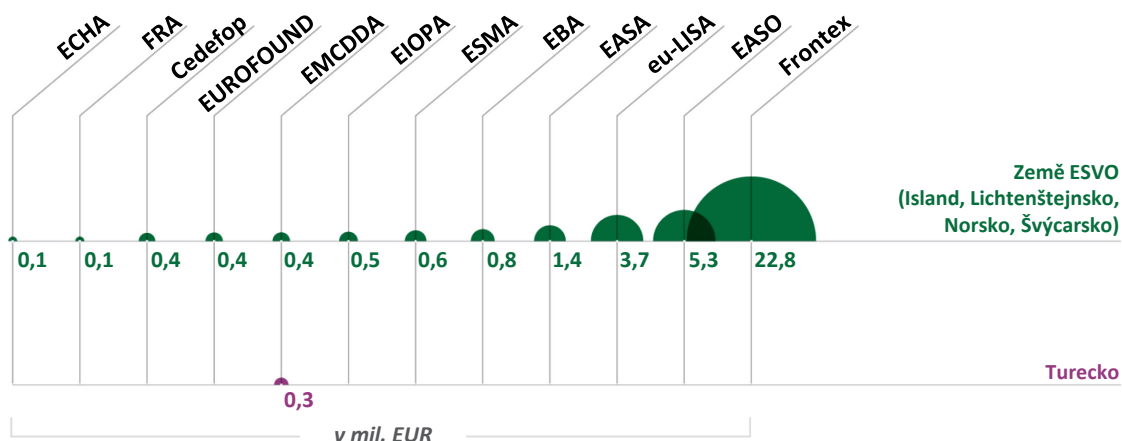
Příspěvky agenturám EU

21 Kromě Komise řídí některé programy a činnosti EU také agentury. Existují tři typy agentur EU: výkonné agentury Komise, decentralizované agentury a další subjekty se zvláštními mandáty, z nichž pouze Evropský inovační a technologický institut dostává příspěvky od třetích zemí.

22 Výkonné agentury jsou plně financovány Komisí prostřednictvím rozpočtu EU, což znamená, že veškeré příspěvky třetích zemí jsou již zahrnuty v přehledu příspěvků ze souhrnného rozpočtu uvedeném na [obrázku 4](#). Také Evropský inovační a technologický institut získává příspěvky třetích zemí z rozpočtu EU.

23 Decentralizované agentury dostávají příspěvky od třetích zemí buď ze souhrnného rozpočtu EU, nebo přímo do svých vlastních rozpočtů. Tyto přímé příspěvky v roce 2019 činily 37 milionů EUR (viz [obrázek 6](#)).

Obrázek 6 – Příspěvky, které decentralizované agentury EU obdržely v roce 2019 přímo

Agentury:

Evropská agentura pro chemické látky (**ECHA**)

Agentura Evropské unie pro základní práva (**FRA**)

Evropské středisko pro rozvoj odborného vzdělávání (**Cedefop**)

Evropská nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek (**Eurofound**)

Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost (**EMCDDA**)

Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (**EIOPA**)

Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (**ESMA**)

Evropský orgán pro bankovníctví (**EBA**)

Agentura Evropské unie pro bezpečnost letectví (**EASA**)

Agentura Evropské unie pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva (**eu-LISA**)

Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (**EASO**)

Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (**Frontex**)

Pozn.: jelikož tyto příspěvky nejsou součástí souhrnného rozpočtu EU, nejsou zahrnuty v přehledu uvedeném na [obrázku 4](#). Údaje vycházejí z nároků za rok 2019. Na věcné příspěvky agenturám se přezkum nevztahuje.

Zdroj: EÚD na základě odpovědí agentur na dotazník EÚD.

Podpora EU na financování příspěvků

24 Evropská strategie rozšíření a strategie sousedství zdůrazňují význam účasti třetích zemí na programech EU a činnostech agentur EU⁶. Na podporu spolupráce se třetími zeměmi v této oblasti může EU částečně uhradit jejich příspěvky ze dvou svých nástrojů vnější činnosti: nástroje předvstupní pomoci (NPP II) a evropského nástroje

⁶ Sdělení komise Radě a Evropskému parlamentu o posílení evropské politiky sousedství (KOM(2006) 726 v konečném znění), sdělení komise Radě a Evropskému parlamentu „Strategie rozšíření a hlavní výzvy 2008–2009“ (KOM(2008) 674 v konečném znění).

sousedství. Účast příjemců podpory z NPP v programech a agenturách EU má za cíl připravit země na plné členství v EU.

25 Třetí země musí nejprve uhradit příspěvek v plné výši a poté požádat o částečnou úhradu zaplacené částky. Z NPP II se obvykle poskytuje náhrada až 90 % příspěvku země v prvním roce účasti s postupným snižováním v následujících letech. Z evropského nástroje sousedství se obvykle poskytuje podpora až do výše 50 % příspěvků.

26 Před tím, než Komise podporu z NPP II na účast v programech EU poskytne, posoudí konkrétní situaci dané země a stanoví intervenční logiku. Komise posuzuje účinnost podpory poskytnuté každé zemi pomocí několika ukazatelů. Tyto ukazatele se mohou mezi zeměmi výrazně lišit, přičemž příslušné důvody nebyly k dispozici, a počet použitých ukazatelů nesouvisí s částkami, které mají být uhrazeny (viz příklad v [rámečku 1](#)).

Rámeček 1

Ukazatele použité k posouzení podpory z NPP II na příspěvky Černé Hory a Srbska

Komise částečně proplácí příspěvky Černé Hory do výše přibližně 1 milion EUR ročně. Účast země na programech EU posuzuje pomocí následujících šesti ukazatelů:

- počet programů, k nimž byla uzavřena dohoda,
- počet subjektů, které plně využívají programů a iniciativ EU,
- včasné proplacení příspěvků,
- míra odpovědnosti Černé Hory za programy EU a odhodlání účastnit se jich, a to i z finančního hlediska,
- úroveň informovanosti o programech EU v zemi,
- míra zapojení menšinových komunit a komunikace s nimi.

Srbsku poskytuje Komise podporu ve výši přibližně 16 milionů EUR ročně. Bere v úvahu tyto dva ukazatele:

- počet programů, k nimž byla uzavřena dohoda,
- míra účasti Srbska v jednotlivých programech EU.

27 Komise předkládá údaje o jednotlivých zemích, včetně informací o příspěvcích a částkách proplacených z NPP II, v programových dokumentech pro každou zemi. Neexistuje komplexní přehled všech každoročních úhrad ze dvou výše uvedených finančních nástrojů EU podle jednotlivých zemí a programů nebo činností EU.

Příspěvky poskytované přímo členským státům

28 Státy ESVO (Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko) přispívají dodatečnými finančními prostředky na projekty a programy prováděné z velké části přímo některými členskými státy EU, a to nezávisle na rozpočtu EU a s odlišnými prováděcími pravidly (viz body [78–107](#)). Tyto příspěvky, které činí v průměru 0,5 miliardy EUR ročně, se poskytují přímo členským státům na základě dohod uzavřených mezi státy ESVO a EU a mají doplňovat politiku soudržnosti EU snižováním sociálních a hospodářských rozdílů.

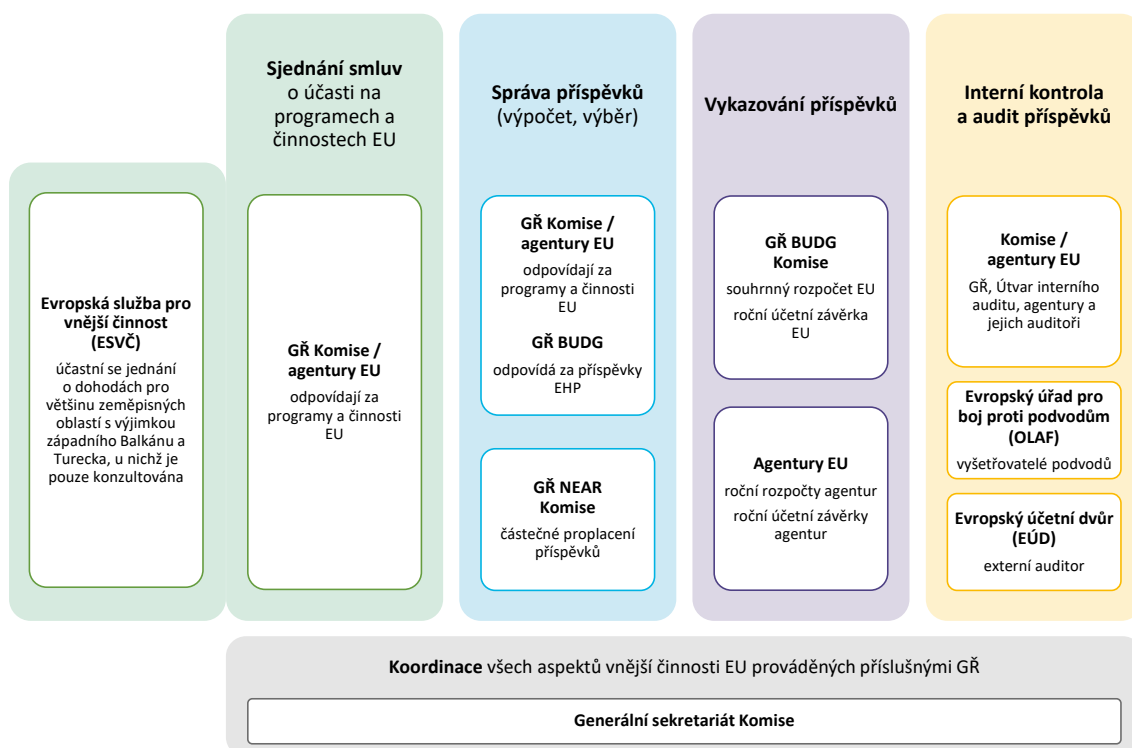
Příspěvky na programy a činnosti EU

Stanovení, správa, vykazování a audit příspěvků

Rozdělení odpovědnosti

29 Na straně EU hraje největší úlohu při správě příspěvků Komise. Hlavní povinnosti jednotlivých subjektů EU při správě příspěvků od třetích zemí popisuje [obrázek 7](#).

Obrázek 7 – Rozdělení odpovědnosti za příspěvky od třetích zemí

Zdroj: EÚD na základě informací z veřejných zdrojů a informací poskytnutých Komisí a ESVČ.

Stanovení částek příspěvků

30 Výchozím bodem stanovení příspěvků je výpočet, při němž se částky přidělené každý rok na příslušný program nebo činnost EU vynásobí poměrem, který se označuje jako „činitel úměrnosti“. Částky přidělené na dotčený program nebo činnost EU jsou stanoveny buď na základě částek stanovených v rozpočtu, nebo skutečných výdajů.

31 Činitel úměrnosti je definován v dohodě mezi třetími zeměmi a EU. Má odrážet relativní velikost ekonomiky třetí země ve srovnání s ekonomikou EU (nebo všech zemí účastnících se daného programu) na základě hrubého domácího produktu (HDP)⁷.

32 Činitel úměrnosti se obvykle počítá pomocí jednoho z následujících tří vzorců:

- o **Vzorec A** (označuje se také jako „vzorec HDP“):

$$\frac{\text{HDP třetí země}}{\text{HDP EU}}$$

- o **Vzorec B** (označuje se také jako „vzorec EHP“, neboť je použit v Dohodě o EHP):

$$\frac{\text{HDP třetí země}}{\text{HDP EU} + \text{HDP třetí země}}$$

- o **Vzorec C** (požívá se pouze ve zvláštních případech):

$$\frac{\text{HDP třetí země}}{\text{HDP všech zemí účastnících se daného programu nebo činnosti}}$$

33 Nejčastěji se používají vzorce A a B. **Vzorec A** je standardní vzorec uplatňovaný na příspěvky třetích zemí. Jelikož má vyšší jmenovatel než **vzorec A**, je **vzorec B** pro třetí země výhodnější a uplatňuje se u zemí, s nimiž má EU užší vztahy (obvykle státy ESVO EHP a kandidátské a potenciální kandidátské země).

34 **Vzorec C** se používá méně často. Používá se například pro výpočet příspěvků zemí přidružených k schengenskému prostoru⁸ (Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko) na provoz rozsáhlých informačních systémů, jako je Schengenský informační systém (SIS) nebo Vízový informační systém (VIS), které mají zásadní význam pro hladké fungování schengenského prostoru. Jmenovatel vzorce odráží skutečnost, že všechny zúčastněné země by měly uhradit svůj podíl na nákladech na provoz systému. Na rozdíl od výpočtu příspěvků na jiné programy EU, u nějž se používají částky stanovené v rozpočtu, vychází výpočet příspěvků na SIS a VIS z výše provedených plateb na fungování každého informačního systému v daném roce.

⁷ Používají se údaje o HDP v tržních cenách ze statistiky Eurostatu. Údaje o HDP jsou k dispozici na internetových stránkách Eurostatu:
<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00001/default/table?lang=en>

⁸ Viz dohody o přidružení k schengenskému *acquis*: Norsko a Island jsou stranami téže dohody uzavřené s Radou (Úř. věst. L 176, 10.7.1999, s. 36), zatímco Lichtenštejnsko přistoupilo k dohodě mezi EU a Švýcarskem na základě samostatného protokolu (Úř. věst. L 53, 27.2.2008, s. 52 a Úř. věst. L 160, 18.6.2011, s. 21).

35 V některých případech, zejména pokud jde o státy ESVO, vyplývají výše příspěvků přímo z výpočtu založeného na jednom ze tří výše popsaných vzorců. V jiných případech jsou však vypočtené částky spíše východiskem pro jednání. Komise se může se třetí zemí dohodnout na úpravách, které mohou teoretické částky získané pomocí vzorců významně změnit.

36 Komise se například dohodla se dvěma třetími zeměmi, že jejich první příspěvek na program Kreativní Evropa bude činit symbolické 1 EUR, aby měly dostatek času vybudovat kapacity k využívání programu. V jiném případě nabídla třetí země, že uhradí vyšší příspěvek než příspěvek vyplývající ze **vzorce B**, aby byla zohledněna její úspěšná účast v příslušném programu EU (viz **rámec 3**).

37 Pro tyto úpravy neexistují standardizované metody nebo postupy a přístup Komise se liší v závislosti na dotčeném programu a třetí zemi. Když Komise stanovuje výši konečného příspěvku, bere v úvahu řadu aspektů, jako jsou výhody, které třetí země díky účasti v programu získá, konkrétní politický a hospodářský kontext jednání a širší cíle zahraniční politiky EU.

38 Většina příspěvků poskytovaných decentralizovaným agenturám EU se vypočítává na základě **vzorce A** nebo **vzorce B**. V případě Evropského orgánu pro bankovníctví, Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění a Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy se příspěvek států ESVO, které se podílejí na jejich činnosti, vypočítává pomocí jiného vzorce, v němž je činitel úměrnosti založen na váze hlasů třetí země v porovnání s váhou hlasů členských států EU. Váha hlasu každé země je odvozena od počtu obyvatel.

39 V některých případech se příspěvky třetích zemí stanoví na základě provozních nákladů na činnosti agentury, jichž se třetí země účastní. Tak je tomu například u příspěvků Norska a Švýcarska na průzkum, který provedla nadace Eurofound, nebo u příspěvku Norska do rozpočtu Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy v souvislosti s jedním projektem IT.

Správa příspěvků

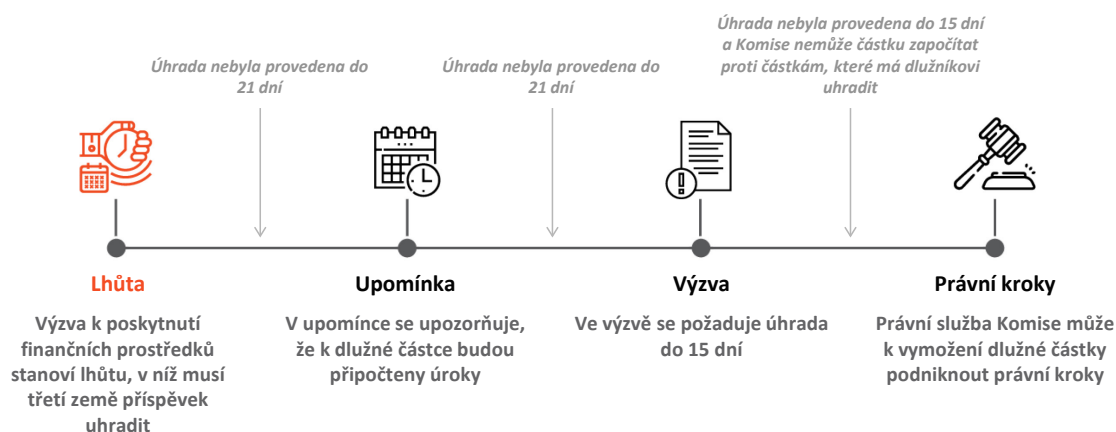
40 Po sjednání částek žádají příslušná generální ředitelství Komise o příspěvky na každý program. Obvykle se vyhlašuje jedna výzva k poskytnutí finančních prostředků ročně pro každý program a pro každou třetí zemi. Existují výjimky, například u příspěvků na program Horizont 2020, které jsou rozděleny do dvou výzev ročně, a

u příspěvků EHP, které se vybírají prostřednictvím jedné výzvy k poskytnutí prostředků pro všechny programy.

41 Všechny příspěvky třetích zemí související s programy lze použít výhradně na daný program. Nevyužité příspěvky z posledního roku programu však mohou být převedeny do navazujícího programu.

42 Pokud třetí země neuhradí platbu před uplynutím lhůty, je Komise oprávněna vybírat úroky z prodlení, jak je uvedeno v příslušných dohodách. Obvyklý postup Komise při vymáhání splatných částek⁹ znázorňuje **obrázek 8**.

Obrázek 8 – Postup pro výběr příspěvků po splatnosti

Zdroj: EÚD na základě rozhodnutí C(2018) 5119 final a účetní příručky Komise.

43 V roce 2019 byla přibližně čtvrtina příspěvků zaplacená po uplynutí lhůty s průměrnou prodlevou 51 dnů. Přibližně jedna třetina z nich byla uhrazena se zpožděním delším než 21 dnů, tedy po upomínce, v níž Komise upozorňovala, že k dlužné částce budou připočteny úroky. Komise u těchto příspěvků vybrala úroky z prodlení ve výši 110 180 EUR.

Vykazování

44 Na vybrané příspěvky se nevztahují žádná zvláštní pravidla pro vykazování. Každé generální ředitelství Komise sleduje příspěvky, které spravuje, prostřednictvím interního přehledu nebo jiných podobných nástrojů, které používá k výpočtům pro

⁹ Commission Decision of 3.8.2018 on the internal procedure provisions for the recovery of amounts receivable arising from direct management and the recovery of fines, lump sums and penalty payments under the Treaties, C(2018) 5119 final, účetní příručka Komise.

výzvy k poskytnutí finančních prostředků. Některá generální ředitelství rovněž informují o účasti třetích zemí na programech a činnostech EU, které řídí.

45 Komise uvádí celkovou výši příspěvků od třetích zemí v souhrnném rozpočtu EU a v roční účetní závěrce. Některé další informace, jako jsou příspěvky poskytnuté jednotlivými státy ESVO EHP a příspěvky podle programů a skupin třetích zemí, lze nalézt v souvisejících přílohách a v pracovních dokumentech Komise¹⁰.

46 Komise pravidelně nezveřejňuje podrobný přehled příspěvků, který by uváděl částky obdržené od jednotlivých třetích zemí na každý program nebo činnost EU, jichž se účastní. Takový přehled příspěvků do rozpočtu EU však poskytla ve své odpovědi na dvě otázky předložené poslanci Evropského parlamentu v roce 2017¹¹.

Interní kontrola a audit

47 Pro vnitřní kontrolu a audit příspěvků třetích zemí platí v souladu s finančním nařízením tytéž mechanismy jako pro veškeré příjmy EU¹². Do data přezkumu neprovedl Útvar interního auditu Komise žádný audit zaměřený konkrétně na toto téma.

48 EÚD tyto příspěvky kontroluje pro účely prohlášení o věrohodnosti konsolidované účetní závěrky EU. Zjištění vyplývající z této práce se zveřejňují ve výročních zprávách EÚD. Například v letech 2015 a 2016 zjistil EÚD několik menších chyb souvisejících s výpočtem příspěvků EHP¹³.

¹⁰ Přílohy „Evropský hospodářský prostor“ a „Seznam rozpočtových položek zřízených pro kandidátské země a popřípadě pro potenciální kandidáty západního Balkánu a některé partnerské země“ souhrnného rozpočtu, pracovní dokument V, který je přiložen k návrhu rozpočtu, a příloha A „Příjmy“ roční účetní závěrky.

¹¹ Otázky 1199/2017 a 7891/2017.

¹² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie (Úř. věst. L 193, 30.7.2018, s. 1–222).

¹³ Viz body 4.20 výroční zprávy za rok 2015 a 4.19 výroční zprávy za rok 2016 (Úř. věst. C 375, 13.10.2016, s. 136 a Úř. věst. C 322, 28.9.2017, s. 142).

Vybrané příklady příspěvků na programy EU: Horizont 2020 a Erasmus+

49 V následujících bodech uvádíme mechanismy, které se vztahují na vybrané příklady příspěvků.

Příspěvky na program Horizont 2020

50 Horizont 2020 byl program EU určený na financování výzkumu a inovací ¹⁴ v období 2014–2020 s rozpočtem 77 miliard EUR.

51 Program Horizont 2020 byl obecně otevřen účasti třetích zemí, ačkoli tyto země neměly vždy nárok na financování EU. V tomto smyslu se v programu Horizont 2020 rozlišuje mezi přidruženými a nepřidruženými zeměmi.

- Subjekty z přidružených zemí se účastnily za stejných podmínek jako subjekty z členských států EU. Přidružené země musely na program platit finanční příspěvky vymezené ve zvláštních dohodách o účasti v programu Horizont 2020 uzavřených s EU.
- Nepřidružené země se mohly účastnit téměř všech částí programu, ale obvykle nedostávaly finanční prostředky EU¹⁵ a neplatily příspěvky. Celkově se programu účastnilo více než 100 nepřidružených zemí, přičemž nejaktivnějším partnerem jsou Spojené státy.

52 Zeměmi přidruženými k programu mohly být jen kandidátské a potenciální kandidátské země, země EPS a země ESVO a dále země, které byly zeměmi přidruženými k předcházejícímu programu, totiž sedmému rámcovému programu. V roce 2020 bylo k programu přidruženo 16 třetích zemí. Nejaktivnějšími z nich, pokud jde o počet úspěšných žádostí o financování, byly Švýcarsko, Norsko a Izrael.

¹⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1291/2013 ze dne 11. prosince 2013, kterým se zavádí Horizont 2020 – rámcový program pro výzkum a inovace (2014–2020) a zrušuje rozhodnutí č. 1982/2006/ES (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 104–173).

¹⁵ Další informace viz: Evropská komise, *From Horizon 2020 to Horizon Europe, Monitoring flash no. 3 – International cooperation*, únor 2019.

Stanovení částek příspěvků

53 Komise vypočítávala příspěvky na program Horizont 2020 budto podle **vzorace A**, nebo **vzorace B** pro činitel úměrnosti (viz bod 32). **Vzorec B** se vztahuje na státy ESVO EHP, kandidátské země a potenciální kandidátské země. **Vzorec A** se vztahuje na ostatní přidružené země.

54 Činitel úměrnosti se použil na částky stanovené v rozpočtu programu. V případě kandidátských a potenciálních kandidátských zemí a některých zemí EPS byla takto získaná částka upravena směrem dolů na základě opravných koeficientů. Opravné koeficienty se neuplatňovaly u přidružených zemí se silnou vědeckou a technologickou kapacitou, jako jsou země ESVO nebo Izrael.

55 Opravné koeficienty se definovaly v jednotlivých dohodách o účasti v programu Horizont 2020. Komise je stanovila na základě dosavadních výsledků každé přidružené země a její odhadované schopnosti program využít, přičemž zohlednila širší cíle EU v rámci politiky rozšíření a EPS. Neexistovala žádná standardizovaná metoda nebo postup pro výpočet konkrétního opravného koeficientu pro každou zemi. Mechanismus tak Komisi umožňoval stanovit při jednáních s každou třetí zemí opravný koeficient případ od případu.

56 Opravný koeficient se pohyboval v rozmezí od 0 do 1 a označoval část sumy vypočtené na základě činitele úměrnosti, kterou třetí země skutečně zaplatila. Je-li například opravný koeficient 0,15, znamená to, že dotčená třetí země uhradí pouze 15 % částky vypočtené na základě činitele úměrnosti. Čím je opravný koeficient nižší, tím nižší bude i konečná výše příspěvku.

57 Komise přiznala výjimečně nízké opravné koeficienty ve výši 0,05 Ukrajině a Tunisku (příspěvek pouze ve výši 5 % vypočtené částky), aby ukázala podporu EU těchto zemí v dané době – po ruské anexi Krymu a teroristických útocích v Tunisku. Přehled všech činitelů úměrnosti a opravných koeficientů vztahujících se na příspěvky na program Horizont 2020 (stav v říjnu 2020) zachycuje **tabulka 1**.

Tabulka 1 – Vzorce pro činitel úměrnosti a opravné koeficienty programu Horizont 2020

Země/území přidružené k programu Horizont 2020	Činitel úměrnosti	Opravný koeficient
Albánie	vzorec B	0,15
Arménie	vzorec A	0,25
Bosna a Hercegovina	vzorec B	0,15
Švýcarsko	vzorec A	–
Faerské ostrovy	vzorec A	–
Gruzie	vzorec A	0,15
Izrael	vzorec A	–
Island	vzorec B	–
Moldavsko	vzorec A	0,25
Černá Hora	vzorec B	0,50
Severní Makedonie	vzorec B	0,50 -> 0,15
Norsko	vzorec B	–
Srbsko	vzorec B	0,50
Tunisko	vzorec A	0,05
Turecko	vzorec B	0,14 -> 0,00
Ukrajina	vzorec A	0,05

Pozn.: opravný koeficient pro Severní Makedonii byl od roku 2018 změněn z 0,5 na 0,15 a opravný koeficient pro Turecko na rok 2020 byl změněn z 0,14 na 0 (viz [rámeček 2](#)).

Zdroj: EÚD na základě údajů Komise.

58 Dohody o účasti na programu Horizont 2020 obecně předpokládaly, že ve čtvrtém roce programu se provede přezkum opravných koeficientů a výše příspěvků v polovině období. Komise provedla přezkumy za programové období 2014–2020 v roce 2017.

59 Z přezkumů nevyplývala automatická revize výše příspěvku, ale Komise ji zvážila na základě výslovné žádosti přidružené země. Po přezkumech z roku 2017 předložily takovou žádost dvě země a Komise se rozhodla ji přijmout (další podrobnosti v [rámečku 2](#)).

Rámeček 2

Revize opravných koeficientů po přezkumu v polovině období

Turecko

V případě Turecka přezkum ukázal, že turečtí výzkumní pracovníci předložili poměrně malý počet návrhů na financování a že úspěšnost jejich návrhů byla v mnoha oblastech pod průměrem programu. Komise odhadla, že Turecko obdrží za celou dobu trvání programu Horizont 2020 financování v přibližné výši 240 milionů EUR, zatímco celkové příspěvky Turecka na program se v té době odhadovaly na 436 milionů EUR (přibližně 28 % těchto příspěvků se proplácelo z NPP II).

Po přezkumu Turecko požádalo o změnu opravného koeficientu z 0,14 na nulu na rok 2020, čímž by se od finančního příspěvku na daný rok upustilo, a Komise žádost přijala¹⁶. Po zohlednění této změny zaplatilo Turecko za účast v programu Horizont 2020 v období 2014–2020 částku 359,5 milionu EUR.

Severní Makedonie

Podobné důvody vedly Komisi k tomu, aby přijala žádost Severní Makedonie o změnu opravného koeficientu na roky 2018–2020 z 0,50 na 0,15. Komise odhadla, že Severní Makedonie by obdržela finanční prostředky ve výši přibližně 8 milionů EUR za celou dobu trvání programu a uhradila by příspěvky ve výši přibližně 22 milionů EUR¹⁷. Část těchto příspěvků byla rovněž hrazena z prostředků NPP II (90 % v roce 2014 s postupným snižováním na 40 % v roce 2020).

60 Komise navrhla, že v programovém období 2021–2027 se případná významná nerovnováha mezi uhrazenými příspěvky třetích zemí a finančními prostředky, které získaly, bude opravovat automaticky. Odpadne tak potřeba měnit dohody o účasti v programu.

Příspěvky na program Erasmus+

61 Erasmus+ je program EU, který nabízí možnosti mobility a spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, mládeže a sportu s celkovým rozpočtem 14,7 miliardy EUR na období 2014–2020.

¹⁶ C(2019) 7623 final z 28.10.2019.

¹⁷ C(2018) 3719 final z 13.6.2018.

62 Podobně jako program Horizont 2020 rozlišoval i Erasmus+ mezi dvěma skupinami zúčastněných zemí.

- o Země programu: ty se mohly podílet na všech akcích programu Erasmus+ a na program finančně přispívaly. Patřily k nim všechny členské státy EU a šest třetích zemí: Island, Lichtenštejnsko, Norsko, Severní Makedonie, Srbsko a Turecko.
- o Partnerské země, včetně zemí sousedících s EU a zemí z celého světa: ty se mohly účastnit jen některých akcí programu¹⁸ a na jejich účast se vztahovala zvláštní kritéria. Příspěvky poskytovaly čtyři partnerské země: Albánie, Bosna a Hercegovina, Kosovo* a Černá Hora.

Stanovení částek příspěvků

63 Příspěvky se vypočítávaly na základě **vzorce B** (viz bod **32**). V případě kandidátských a potenciálních kandidátských zemí, které se mohly programu účastnit v plném rozsahu nebo částečně, byly však příspěvky vyplývající z použití vzorce v jednotlivých případech upravovány.

64 Abychom poskytli podrobnější informace o tom, jak se částky stanoví, vybrali jsme příklady Turecka a Černé Hory (viz **rámeček 3**). Turecko bylo zemí programu a poskytovalo největší příspěvek ze všech třetích zemí účastnících se programu, zatímco Černá Hora byla partnerskou zemí, která se účastnila pouze některých činností a poskytovala nejmenší příspěvek.

¹⁸ Další informace viz: Evropská komise, *Erasmus+ Příručka k programu*, srpen 2020, s. 8–9.

Rámeček 3

Příspěvek Turecka na program Erasmus+

Turecko se od roku 2003 účastní několika vzdělávacích programů EU. Finanční příspěvek země na tyto programy se od té doby výrazně zvýšil a ke konci programového období 2007–2013 dosáhl 134 milionů EUR. To odpovídá přibližně 10,8 % rozpočtu EU na dva programy, jichž se Turecko účastnilo a které jsou nyní součástí programu Erasmus+. Komise proto navrhla zachovat stejný poměr (namísto činitele úměrnosti založeného na HDP) pro výpočet finančního příspěvku země na program Erasmus+ i v následujícím programovém období (2014–2020).

Vzhledem k tomu, že rozpočet programu Erasmus+ byl podstatně vyšší než rozpočet předchozích programů, vedlo by uplatnění procentního poměru 10,8 % k finančnímu příspěvku ve výši téměř 1,6 miliardy EUR ($10,8 \% \times 14,7$ miliardy EUR). Po jednáních s Tureckem Komise souhlasila s tím, že se příspěvek sníží na polovinu této částky (800 milionů EUR). To představuje 5,4 % celkového rozpočtu programu, což je více než teoretický činitel úměrnosti, který by byl výsledkem použití **vzorce B** (4,51 %). Komise proto považovala výši příspěvku za uspokojivou. Turecko kromě toho platilo roční příspěvek 9 milionů EUR na mezinárodní rozměr programu, z něhož se financuje mobilita a spolupráce v oblasti vysokoškolského vzdělávání s partnerskými zeměmi mimo Evropu.

Původní dohoda neobsahovala ustanovení o přezkumu. Jelikož však byl program úspěšný, vyjádřilo Turecko v roce 2014 ochotu finanční příspěvek zvýšit. Dohoda byla tedy pozměněna a finanční příspěvek byl aktualizován na 870 milionů EUR (126 milionů EUR ročně od roku 2015). V roce 2018 využilo činností programu Erasmus+ 44 930 účastníků v 1 417 tureckých projektech s celkovou částkou grantů 84 milionů EUR¹⁹.

Příspěvek Černé Hory na program Erasmus+

Černá Hora se za stejných podmínek jako členské státy EU účastní pouze některých akcí: podpůrných informačních platforem a podpory reformy politiky.

Příspěvek Černé Hory byl stanoven na 50 000 EUR, což je přibližně o 40 % více než částka vypočtená podle **vzorce B**. Komise navrhla tuto vyšší částku, aby se zohlednila skutečnost, že náklady na účast na informačních platformách nejsou úměrné HDP dané země.

¹⁹ Evropská komise, *Erasmus+ 2018 in numbers – Turkey*, 2019.

Příspěvky ESVO do rozpočtu EU

65 Čtyři státy ESVO poskytují příspěvky do rozpočtu EU na základě dvou různých typů právních ujednání: Island, Lichtenštejnsko a Norsko přispívají na základě Dohody o EHP, kdežto Švýcarsko se neúčastní EHP a má s EU samostatné dvoustranné dohody.

Příspěvky EHP (Island, Lichtenštejnsko a Norsko)

66 Dohoda o EHP je jednotným základem pro účast tří států ESVO EHP (Islandu, Lichtenštejnska a Norska) na činnostech EU. Jeden nebo více států ESVO EHP se zúčastnilo 15 z 60 programů EU na období 2014–2020 a jejich roční příspěvek činil přibližně 400 milionů EUR.

Stanovení částek příspěvků

67 Státy ESVO EHP přispívají na dva druhy výdajů EU: operační výdaje (které představují hlavní část příspěvku států ESVO EHP) a výdaje na veřejnou správu EU.

Příspěvek na operační výdaje

68 Operační výdaje označují částky vynaložené na konkrétní opatření, která jsou součástí programů a činností EU. Roční finanční příspěvek států ESVO EHP na operační výdaje se vypočítá tak, že činitel úměrnosti (**vzorec B**) každého státu ESVO EHP se vynásobí částkou příslušné rozpočtové položky EU. Částka, která má být zaplacená, se stanoví na základě prostředků vyhrazených v rozpočtu EU na roční výdaje projektů probíhajících v rámci programů EU (prostředky na platby). Jiné třetí země přispívají na základě prostředků vyhrazených na všechny budoucí výdaje nových projektů schválené v daném roce (prostředky na závazky), které jsou obvykle vyšší než prostředky na platby v prvních letech provádění programu²⁰.

69 Prostředky na platby jsou pouze odhadem očekávaných výdajů probíhajících projektů, a proto mohou skutečné výdaje v každém roce vykazovat odlišné údaje o platbách. Komise každoročně sděluje státům ESVO EHP skutečné výdaje z roku N–2, které mohou vést k opravě příspěvku zaplaceného za daný rok.

²⁰ Sekretariát ESVO, *EFTA Bulletin on activities and financial contributions under the EEA Agreement*, listopad 2002, s. 34–36.

Příspěvek na veřejnou správu EU

70 Z příspěvku na veřejnou správu EU se hradí platy, důchody, budovy, vybavení a náklady na IT. Jedná se o něm se státy ESVO EHP na základě správního rozpočtu každého programu a činnosti.

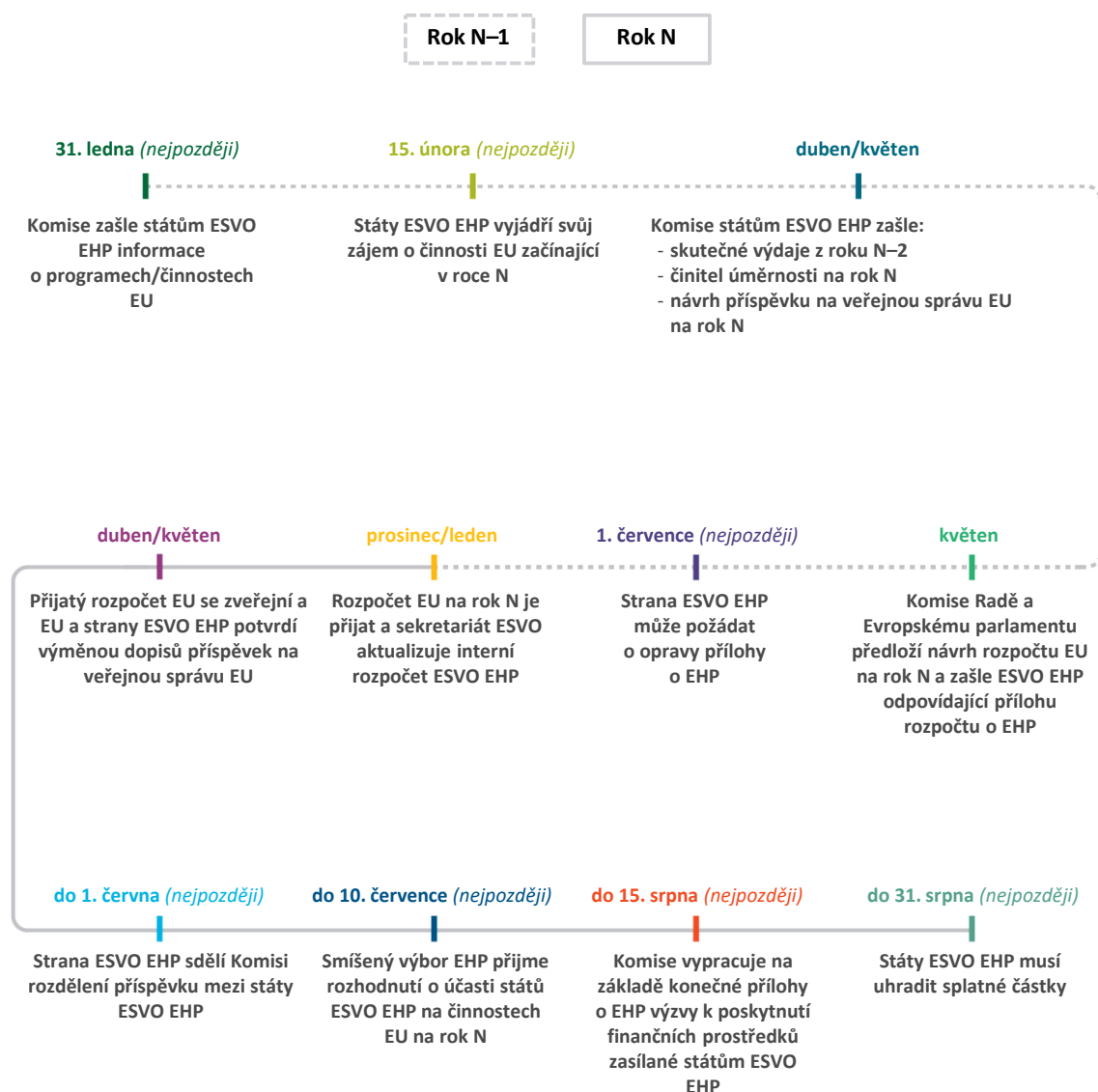
71 Příspěvek států ESVO EHP na výdaje na veřejnou správu EU je přibližně ze dvou třetin věcné povahy, což se týká vysílání národních odborníků do Komise, a z jedné třetiny finanční. Věcný příspěvek je stanoven na základě odhadu Komise, jaké jsou průměrné roční náklady na vyslaného odborníka bez ohledu na mzdové náklady, které státy ESVO EHP skutečně vynaložily. V roce 2020 činil 125 000 EUR na jednoho odborníka (s výjimkou dočasných zaměstnanců Eurostatu, kde příspěvek vychází ze skutečných nákladů). V roce 2020 bylo v rámci Dohody o EHP vysláno 26 národních odborníků, většinou z Norska. To představuje věcný příspěvek ve výši 3,25 milionu EUR.

72 Finanční příspěvek vychází z odhadovaných režijních nákladů a dalších souvisejících nákladů na činnost každého vyslaného odborníka (na kancelářské prostory, cesty, jednání, výbory, konference a publikace přímo spojené s účastí států ESVO EHP na dané činnosti). Finanční příspěvek na rok 2020 činí přibližně 1,6 milionu EUR.

Správa příspěvků

73 Zatímco celkovou odpovědnost za vztahy EU se státy ESVO nese ESVČ, za rozpočtové záležitosti související s příspěvkem EHP, tj. za vypracování přílohy rozpočtu EU o EHP (která obsahuje prostředky související s EHP) a vydání výzvy k poskytnutí finančních prostředků, zodpovídá Komise (GŘ BUDG) (viz [obrázek 9](#)). Důvodem, proč příspěvek EHP centrálně spravuje GŘ BUDG, je skutečnost, že jsou součástí jediné dohody (Dohoda o EHP).

Obrázek 9 – Orientační harmonogram příspěvku států ESVO EHP do rozpočtu EU

Zdroj: EÚD na základě protokolu 32 k Dohodě o EHP a vnitřních pokynů Komise.

Příspěvky Švýcarska

74 Na rozdíl od jiných sousedních zemí EU neupravuje vztahy mezi EU a Švýcarskem žádná zastřešující dohoda. Místo toho strany používají systém četných dvoustranných dohod uzavřených pro každé konkrétní odvětví spolupráce. V současné době je uzavřeno přibližně 20 hlavních dohod, které doplňuje přibližně 100 dalších dohod²¹. Většina hlavních dvoustranných dohod je seskupena do dvou velkých souborů označovaných jako dvoustranné dohody I (1999) a dvoustranné dohody II (2004).

75 Od roku 2008 Rada opakovaně uvádí, že stávající systém dvoustranných dohod dosáhl vzhledem ke své složitosti a neúplnosti svých mezí²². V návaznosti na to byla v květnu 2014 zahájena se Švýcarskem jednání o zastřešující dohodě o institucionálním rámci. Cílem dohody je vytvořit jednotný institucionální rámec pro všechny stávající a budoucí dohody o přístupu na trh mezi EU a Švýcarskem. V prosinci 2018 rozhodla Švýcarská spolková rada o uspořádání veřejné konzultace o návrhu znění²³ dohody se švýcarskými zainteresovanými stranami. Po konzultaci požádala švýcarská strana o další vyjasnění a pokračovala korespondence mezi oběma stranami²⁴. Podle švýcarských orgánů v listopadu 2020 Švýcarská spolková rada vypracovala své stanovisko ohledně potřebných vyjasnění a diskuse mezi oběma stranami byly obnoveny.

Stanovení částek příspěvků

76 K výpočtu činitele úměrnosti se používají všechny tři vzorce (viz body 31–33) a také několik dalších, které jsou přizpůsobeny konkrétním činnostem. Nepoužívají se opravné koeficienty ani podobné úpravy. Programy a činnosti s příspěvky obdrženými v roce 2019 obsahuje **tabulka 2**.

²¹ Evropská Komise (GŘ TRADE), *Countries and regions: Switzerland*.

²² Závěry Rady o vztazích EU se Švýcarskou konfederací, tisková zpráva 116/19 z 19.2.2019, bod 8.

²³ *Accord facilitant les relations bilatérales entre l'Union Européenne et la Confédération Suisse dans les parties du marché intérieur auxquelles la Suisse participe*, 23.11.2018.

²⁴ *Letter from the Swiss Federal Council to the President of the European Commission*, 7. června 2019, *Letter from the President of the European Commission to the Swiss Federal Council*, 11. června 2019, Ares(2019)4158773.

Tabulka 2 – Příspěvky Švýcarska do rozpočtu EU na rok 2019

Program/činnost	Příspěvek (v mil. EUR)	Činitel úměrnosti
Horizont 2020 (včetně Euratomu a projektu ITER)	511,0	vzorec A a vzorec B
Globální navigační družicové systémy EU	27,1	vzorec A
Fond pro vnitřní bezpečnost (ISF)	22,4	vzorec C
Vízový informační systém (VIS)	0,7	vzorec C
Schengenský informační systém (SIS)	0,5	vzorec C
Správní náklady Schengenu (výbory)	0,02	vzorec C
Správní náklady Schengenu (schengenský sekretariát)	0,7	zvláštní
Statistická spolupráce	4,8	zvláštní
Evropská agentura pro životní prostředí	1,4	zvláštní
CCN/CSI	0,1	zvláštní
Celkem	568,7	

Poznámky: vzorec B se používá pouze pro výpočet příspěvků na část programu Euratomu pro výzkum a odbornou přípravu a pro činnosti v rámci projektu ITER. CCN/CSI označuje společnou komunikační síť / společné systémové rozhraní používané v oblasti cel. V případě SIS, VIS a Eurodacu poskytuje Švýcarsko další příspěvky přímo agentuře eu-LISA (viz [obrázek 6](#)).

Zdroj: EÚD na základě účetních údajů Komise a Rady.

77 Největší příspěvek Švýcarska připadá na program Horizont 2020. Švýcarsko bylo historicky jednou z prvních zemí přidružených k výzkumným programům EU, avšak jeho přidružení k programu Horizont 2020 v letech 2014–2016 bylo částečné, což znamená, že švýcarské subjekty měly nárok na financování EU pouze v omezeném počtu akcí tohoto programu. Aby švýcarská vláda nahradila pokles dostupného financování z programu Horizont 2020, vytvořila alternativní vnitrostátní program financování. Částečné přidružení zároveň způsobilo dočasný pokles příspěvků, které Švýcarsko Unii platilo.

Příspěvky poskytované přímo členským státům

78 Finanční prostředky poskytované státy ESVO mimo rozpočet EU přímo členským státům EU mají zvláštní mechanismy pro výpočet a mechanismy řízení, vykazování, vnitřní kontroly a auditu odlišné od těch, které se vztahují na příspěvky do souhrnného rozpočtu EU. Tyto zvláštní mechanismy se popisují v následujících bodech.

Granty EHP a Norska pro členské státy

79 Státy ESVO EHP poskytují příspěvky pro členské státy EU s cílem snížit sociální a hospodářské rozdíly v EHP a posílit vztahy s přijímajícími státy. Na tyto příspěvky lze pohlížet jako na protihodnotu za účast Islandu, Lichtenštejnska a Norska na vnitřním trhu EU (viz bod [84](#)). Základ pro tyto granty je stanoven v Dohodě o EHP²⁵ a v dohodě mezi Norskem a Evropskou unií o norském finančním mechanismu.

80 Fondy jsou spravovány nezávisle prostřednictvím dvou režimů financování. Granty EHP jsou financovány společně Islandem, Lichtenštejnskem a Norskem (dárcovskými zeměmi), zatímco norské granty financuje pouze Norsko. Granty EHP fungují od roku 1994 a k podstatnému zvýšení příspěvků došlo v souvislosti s rozšířením EU v roce 2004, kdy byly jako dodatečný mechanismus financování zřízeny norské granty.

81 Granty EHP se jako podpora poskytují 15 členským státům EU (označovaným jako přijímající země), které jsou rovněž příjemci prostředků z Fondu soudržnosti EU²⁶. Norské granty jsou finanční prostředky poskytované 13 členským státům, které k EU přistoupily od roku 2004. U obou typů grantů jsou vyčleněny prostředky na regionální spolupráci a na podporu zaměstnanosti mladých lidí. Z nich lze také podporovat projekty s účastí jiných členských států EU.

82 Celkový příspěvek v období od 1. května 2014 do 30. dubna 2021 činí 2,8 miliardy EUR. Mezi klíčové oblasti podpory patří výzkum a vzdělávání, snižování chudoby a

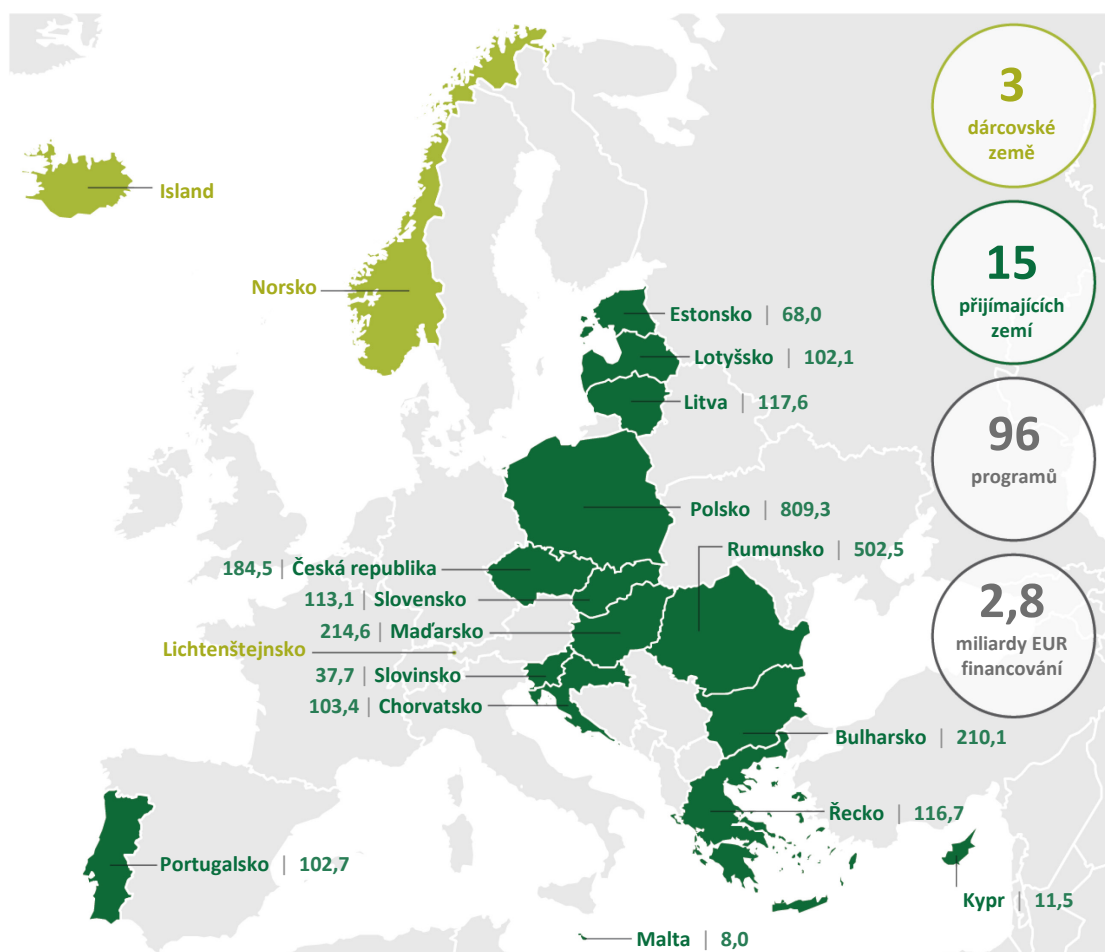
²⁵ Finanční mechanismy EHP jsou stanoveny v části VIII Dohody o EHP (články 115–117) a v protokolech 38, 38a, 38b a 38c.

²⁶ Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Řecko, Chorvatsko, Kypr, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Malta, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko a Slovensko.

ochrana životního prostředí (viz [obrázek 10](#)). Granty jsou k dispozici nevládním organizacím, výzkumným a akademickým institucím a veřejnému a soukromému sektoru.

83 Do konce roku 2020 bylo mezi dárcovskými zeměmi a přijímajícími zeměmi na období financování 2014–2021 formálně dohodnuto 96 programů a dva regionální fondy. V roce 2021 mělo být podepsáno přibližně osm dalších programů.

**Obrázek 10 – Rozdělení grantů EHP a Norska na období 2014–2021
(v mil. EUR)**

OBLASTI PODPORY V ROCE 2019 (v mil. EUR)

Inovace, výzkum, vzdělávání a konkurenceschopnost

Kultura, občanská společnost, dobrá správa a základní práva a svobody

Životní prostředí, energetika, změna klimatu a nízkouhlíkové hospodářství

Sociální začleňování, zaměstnanost mladých lidí a snižování chudoby

Spravedlnost a vnitřní věci

Pozn.: přidělování prostředků na jednotlivé oblasti podpory nebylo na konci roku 2019 ještě dokončeno.

Zdroj: EÚD na základě informací z *EEA and Norway Grants Status Report 2019* a Dohody o EHP.

Stanovení částek příspěvků

84 Výše příspěvků byla výsledkem politické dohody mezi EU a dárcovskými zeměmi a nebyla vypočítána pomocí žádné zvláštní metodiky. Podle Komise²⁷ výchozím stanoviskem EU pro jednání bylo, že státy ESVO EHP jako součást vnitřního trhu budou mít z rozšířeného vnitřního trhu stejný prospěch jako členské státy. Měly by se proto rovněž účastnit na udržitelném a spravedlivém rozvoji vnitřního trhu tím, že přispějí ke zmírnění sociálních a hospodářských rozdílů v EU/EHP. V roce 2016 se EU a dárcovské země dohodly na zvýšení finančních prostředků oproti období 2009–2014, kdy bylo poskytnuto 1,8 miliardy EUR. Částka dohodnutá na období od května 2014 do dubna 2021 činila 2,8 miliardy EUR (1,55 miliardy EUR na granty EHP a 1,25 miliardy EUR na norské granty). Tyto částky se dávají k dispozici na závazky ve stejných ročních splátkách. Příděly pro jednotlivé země stanovila Komise na základě distribučního klíče používaného pro Fond soudržnosti EU²⁸. Rozdělení příspěvků na granty EHP mezi tři dárcovské země vychází z poměru jejich HDP: Norsko poskytuje 95,8 %, Island 3 % a Lichtenštejnsko 1,2 %.

Správa příspěvků

85 Státy ESVO EHP odpovídají za to, aby prováděcí pravidla byla pro oba tyto finanční mechanismy v zásadě stejná. Vydaly dvě nařízení o provádění grantů EHP a Norska²⁹ a rovněž s každým přijímajícím státem uzavřely memorandum o porozumění³⁰.

86 Memoranda o porozumění obsahují rámcová ustanovení týkající se příslušných přidělů pro jednotlivé země (včetně rozdělení přidělů podle programů) a zřizují struktury pro řízení a kontrolu finančních prostředků. Celkovou odpovědnost za provádění memorand o porozumění nesou národní kontaktní místa určená každým přijímajícím státem.

²⁷ Doporučení pro rozhodnutí Rady o zmocnění zahájit jednání o úpravě následujících dohod s ohledem na rozšíření EU o Chorvatsko: Dohody o Evropském hospodářském prostoru, Dohody mezi Evropskou unií a Norským královstvím o norském finančním mechanismu na období 2009–2014 [...] (COM(2012) 255 final).

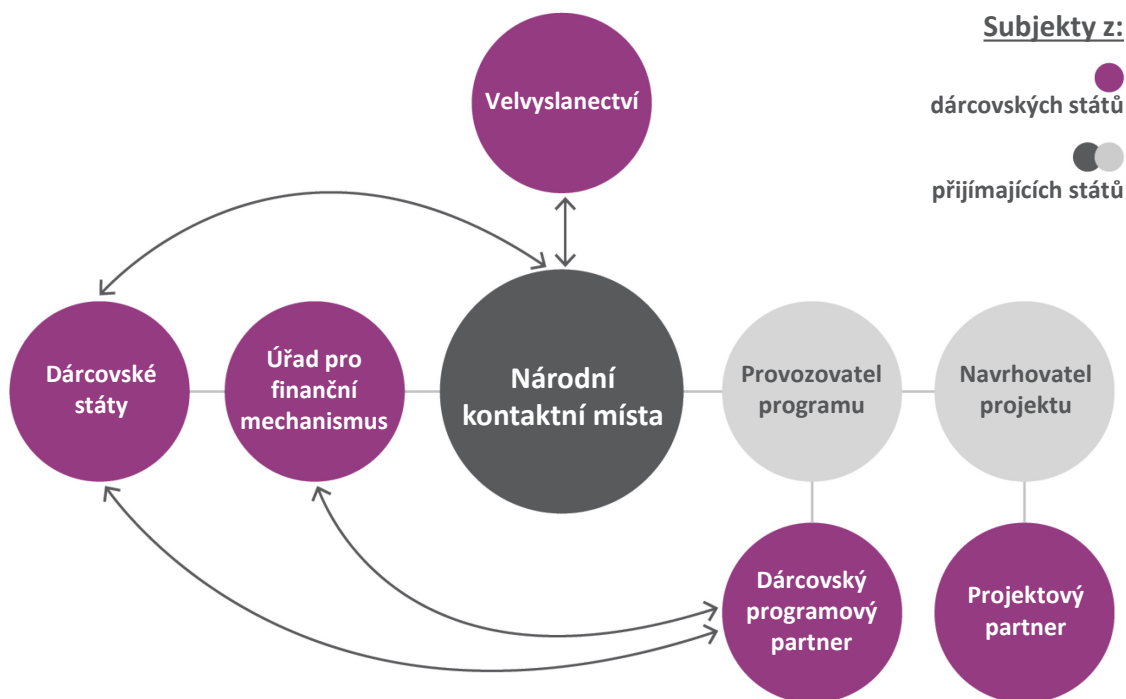
²⁸ Bod 5 přílohy VII nařízení (EU) č. 1303/2013 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 320–469).

²⁹ *Regulation on the implementation of the EEA Grants 2014–2021, Regulation on the implementation of the Norwegian Financial Mechanism 2014–2021.*

³⁰ Všechna memoranda o porozumění uzavřená pro stávající období financování jsou k dispozici na internetové stránce https://eeagrants.org/resources?title=&field_resource_type_target_id=185.

87 Odpovědnost za správu grantů nesou státy společně ESVO EHP a přijímající země (viz [bod 11](#)).

Obrázek 11 – Správa grantů EHP a Norska

Zdroj: EÚD na základě *EEA and Norway Grants annual report 2015–2016*.

88 Za řízení a provádění těchto finančních mechanismů odpovídá Úřad pro finanční mechanismus, který je součástí sekretariátu ESVO. Slouží jako kontaktní místo mezi dárcovskými a přijímajícími zeměmi. Náklady na správu na straně ESVO EHP jsou kryty dohodnutým finančním příspěvkem v pevně stanovené výši 7,5 % celkové výše grantů.

89 Komise má při provádění grantů poradní roli. V období 2004–2009 prověřovala všechny návrhy projektů, zatímco v letech 2009–2014 prověřovala programy. V současném období financování (2014–2021) předkládá Komise (GŘ REGIO) připomínky na strategické úrovni k obsahu memorand o porozumění. Komise například uvedla, že ve svých připomínkách k memorandu o porozumění uzavřenému se Slovinskem Komise popsala, jak zvýšit synergický účinek a doplňkovost některých programů s evropskými strukturálními a investičními fondy. Rovněž doporučila, aby byly kontaktovány vnitrostátní řídicí orgány těchto fondů, a zabránilo se tak překrývání v některých oblastech financování.

Mechanismy vykazování

90 Odpovědnost za vykazování grantů nesou především přijímající země. Zvláštní mechanismy k tomuto účelu jsou stanoveny v příslušných nařízeních (viz bod **85**) a zahrnují různé požadavky na vykazování, jako jsou výroční strategické zprávy o provádění, zprávy o programech a finanční zprávy obsahující informace o pokroku při dosahování výsledků.

91 Ve stávajícím období financování by státy ESVO EHP měly do konce roku 2020 provést přezkum v polovině období, aby bylo možno přerozdělit nevyužité dostupné prostředky přidělené jednotlivým dotčeným přijímajícím zemím³¹. Pokud jde o období financování 2009–2014, Úřad pro finanční mechanismus odhadl, že přijímající země nevyčerpají přibližně 15 % rozpočtových prostředků, což by v praxi vedlo ke snížení grantů EHP a Norska na toto období.

Interní kontrola a audit

92 Auditní orgány v každém přijímajícím státě vydávají výroční zprávy o účinnosti systému řízení a kontroly a o legalitě a správnosti výdajů vzniklých v souvislosti s granty. Úřad pro finanční mechanismus má vlastní auditní strategii, která doplňuje ujištění, které dostává od vnitrostátních auditních orgánů. Ze zprávy³² Úřadu pro finanční mechanismus o nesrovnalostech v období 2009–2014 vyplývá, že většina z 1 010 zjištěných nesrovnalostí se týkala chyb, přičemž 29 z nich se týkalo podvodů. Do 30. září 2020 byly v důsledku zjištěných nesrovnalostí granty na projekty sníženy o 14,6 milionu EUR.

93 Kromě toho mohou Rada auditorů ESVO (v případě grantů EHP) a Norský národní kontrolní úřad (v případě norských grantů) provádět zvláštní přezkumy nebo ověřovací zakázky týkající se grantů EHP a Norska. Orgány EU nemají k těmto grantům kontrolní ani auditní práva.

³¹ Článek 8 protokolu 38c a odpovídající ustanovení dohody s Norskem.

³² <https://eeagrants.org/resources/eea-and-norway-grants-2009–2014-report-fraud-and-irregularities>

Příspěvek Švýcarska členským státům

94 Podobně jako státy ESVO EHP také Švýcarsko platí přímo členským státům EU finanční příspěvek, který má snížit hospodářské a sociální rozdíly. Vychází z nezávazného memoranda o porozumění³³ mezi EU a švýcarskými orgány z února 2006 a jeho dodatků. Švýcarské orgány uvedly, že Švýcarsko financování poskytuje autonomně v souladu se svou tradicí podporovat přechod střední a východní Evropy k demokracii³⁴. Jak uvedl vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a místopředseda Evropské komise, tento příspěvek představuje legitimní protihodnotu za přístup Švýcarska na vnitřní trh³⁵.

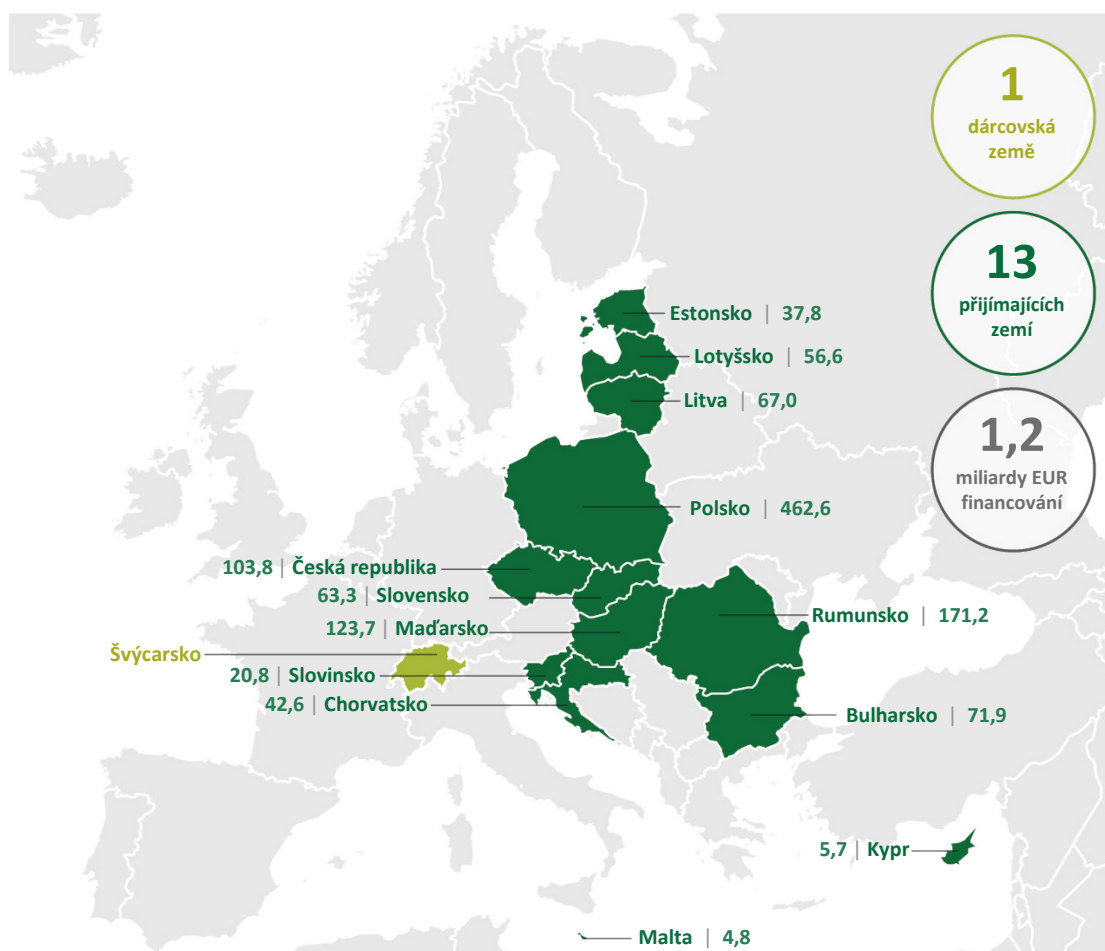
95 Od roku 2007 poskytlo Švýcarsko jako první příspěvek pro rozšířenou EU 1,3 miliardy švýcarských franků (přibližně 1,2 miliardy EUR) (viz [obrázek 12](#)). Příjemci tohoto příspěvku je 13 členských států EU, které přistoupily k EU od roku 2004. Podobně jako granty EHP a Norska nejsou tyto prostředky poskytovány prostřednictvím rozpočtu EU. Švýcarsko je spravuje přímo ve spolupráci s přijímajícími zeměmi.

³³ Memorandum o porozumění mezi předsedou Rady Evropské unie a Švýcarskou spolkovou radou ze dne 27. února 2006.

³⁴ <https://www.eda.admin.ch/erweiterungsbeitrag/en/home/the-swiss-contribution/kurzportraet-erweiterungsbeitrag.html>

³⁵ Parlamentní otázka, [Odpověď vysokého představitele/místopředsedy Josepa Borrellu jménem Evropské komise](#), 17.6.2020.

Obrázek 12 – Rozdělení příspěvku Švýcarska od roku 2007 (v mil. EUR)

OBLASTI PODPORY (v mil. EUR)

Ochrana životního prostředí

Podpora hospodářského růstu a zlepšování pracovních podmínek

Zlepšování sociálního zabezpečení

Zlepšování veřejné bezpečnosti

Posilování občanské společnosti

Příprava projektů a technická pomoc

Pozn.: přidělení prostředků podle oblastí podpory je založeno na dokončených projektech. Částky v eurech na obrázku jsou přibližné, neboť přiděly jsou stanoveny ve švýcarských francích.

Zdroj: EÚD na základě SDC-SECO: *Switzerland's contribution to the enlarged EU: Results of country programmes completed in the EU-12 countries*, květen 2020, s. 4.

96 Memorandum o porozumění mezi EU a švýcarskými orgány stanoví obecné zásady příspěvku a jeho finanční objem. Další zvláštní podmínky jsou stanoveny v rámcových dohodách uzavřených mezi Švýcarskem a každou přijímající zemí.

97 V roce 2018 navrhla Švýcarská spolková rada švýcarskému parlamentu pokračovat v této spolupráci i v budoucnu v podobě druhého příspěvku a vyčlenila stejnou částku jako na předchozí příspěvek. V roce 2019 Evropský parlament připomněl, že Švýcarsko čerpá z účasti na jednotném trhu značné výhody a zdůraznil, že budoucí příspěvek Švýcarska k soudržnosti EU by měl být podstatně posílen³⁶. Rada EU uvedla, že příspěvek by měl být přiměřený značným výhodám, jež Švýcarsku z účasti na vnitřním trhu plynou³⁷. Švýcarský parlament návrh na druhý příspěvek v prosinci 2019 schválil, avšak rozhodl se k němu připojit zvláštní podmínku, která se hlavně týká obnovení rozhodnutí Komise o rovnocennosti švýcarských burz cenných papírů s regulovanými trhy EU³⁸. V prosinci 2020 jednání mezi oběma stranami o memorandu o porozumění týkajícím se druhého příspěvku stále probíhala.

Stanovení částek příspěvků

98 Celková výše prvního švýcarského příspěvku byla výsledkem politické dohody mezi EU a Švýcarskem a nebyla vypočítána pomocí žádné zvláštní metodiky. Příděly pro jednotlivé země byly stanoveny způsobem podobným distribučnímu klíči používanému pro Fond soudržnosti EU.

99 Během celkové doby trvání deseti let byl příspěvek vyplácen ve dvou fázích: v závazkovém období pěti let, během něhož se Švýcarsko a přijímající země měly dohodnout, které projekty mají být provedeny a jakým způsobem, a v překrývajícím se prováděcím období v délce až deseti let pro provádění projektů. Obě období byla odpovídajícím způsobem upravena pro Rumunsko a Bulharsko, které k EU přistoupily

³⁶ Doporučení Evropského parlamentu ze dne 26. března 2019 Radě, Komisi a místopředsedkyni Komise, vysoké představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, týkající se dohody o institucionálním rámci mezi Evropskou unií a Švýcarskou konfederací (2018/2262(INI)), P8_TA(2019)0241, čl. 1 písm. o).

³⁷ Závěry Rady o vztazích EU se Švýcarskou konfederací, tisková zpráva 116/19 z 19.2.2019, bod 11.

³⁸ <https://www.fedlex.admin.ch/eli/fga/2020/74/fr>; <https://www.fedlex.admin.ch/eli/fga/2020/75/fr>

v roce 2007 (provádění do roku 2019), a pro Chorvatsko, které k EU přistoupilo v roce 2013 (provádění do roku 2024)³⁹.

100 K prosinci 2020 bylo z finančních prostředků přidělených 12 členským státům (EU-12), v nichž provádění projektů skončilo v letech 2017 a 2019, čerpáno 92 %, přičemž projekty v Chorvatsku stále probíhají.

Správa příspěvků

101 Švýcarský příspěvek spravuje Švýcarsko ve spolupráci s přijímajícími zeměmi, přičemž švýcarské orgány schvalují projekty a programy a přijímající země odpovídají za výběr, provádění, vnitřní kontrolu a audit projektů. Obě strany by měly koordinovat svou činnost, aby se zabránilo zdvojení s projekty financovanými v rámci politiky soudržnosti EU⁴⁰.

102 Komise (GŘ REGIO) odpovídá za posouzení slučitelnosti navrhovaných projektů a programů s cíli EU, například s cíli politiky soudržnosti⁴¹. Na základě seznamu poskytnutého Švýcarskem provedla celkové hodnocení projektů a programů.

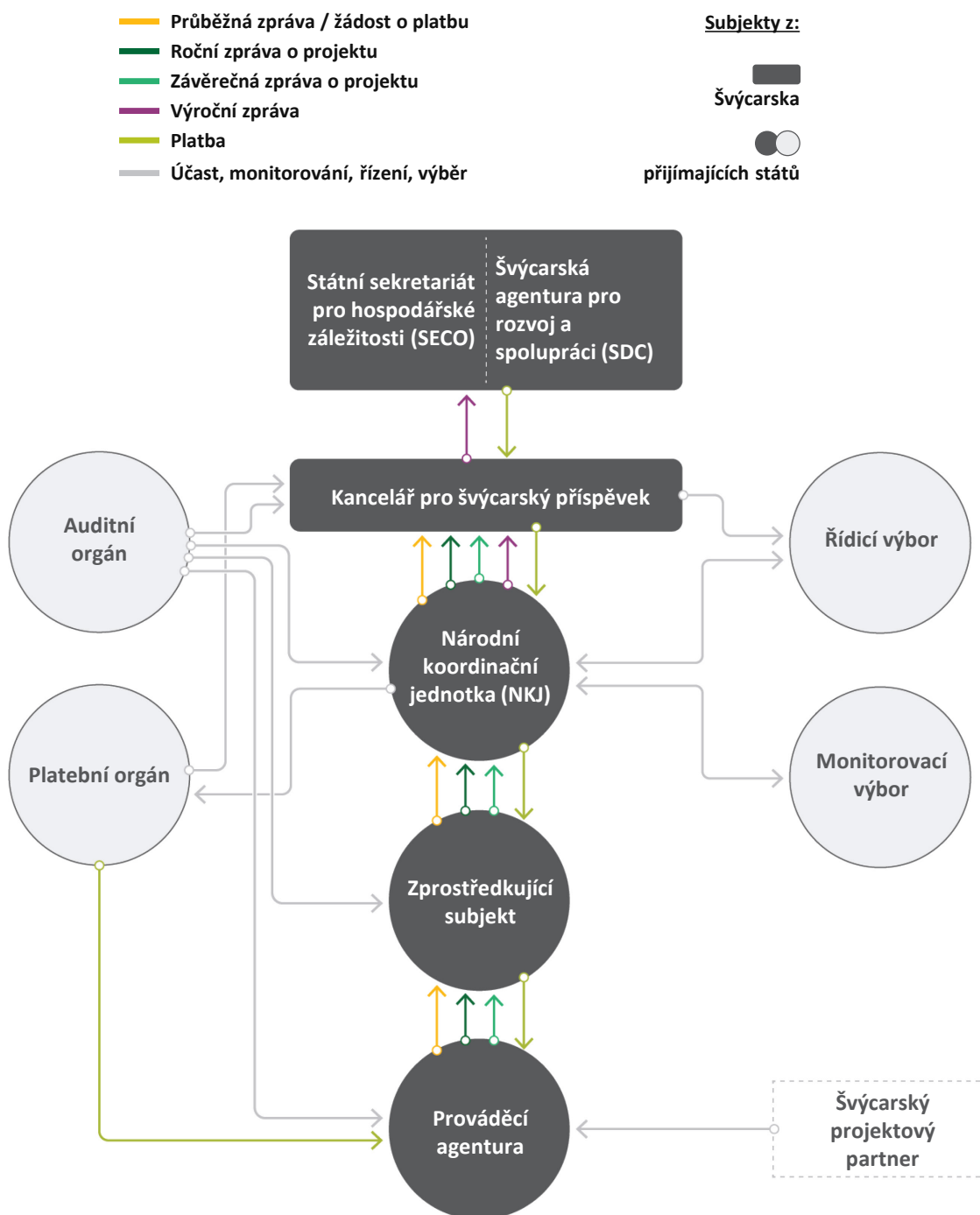
103 *Obrázek 13* znázorňuje organizační strukturu pro správu příspěvku a její hlavní procesy. Na pokrytí svých nákladů na správu si Švýcarsko může ponechat 5 % svého celkového příspěvku.

³⁹ Další informace viz: SDC-SECO, *Evaluation Report on the Swiss Contribution 2015, Key points in brief*, březen 2016, Federální kontrolní úřad Švýcarska, *Switzerland's enlargement contribution – does the division of tasks with EU partner countries allow efficient implementation?*, auditní zpráva z 20.3.2015.

⁴⁰ Článek 6 rámcových dohod s přijímajícími zeměmi.

⁴¹ Článek 5 memoranda o porozumění.

Obrázek 13 – Správa příspěvku Švýcarska

Zdroj: EÚD podle Federálního kontrolního úřadu Švýcarska, *Switzerland's enlargement contribution – does the division of tasks with EU partner countries allow efficient implementation?*, auditní zpráva z 20. 3. 2015, s. 27.

Vykazování

104 Odpovědnost za monitorování a dohled nesou vnitrostátní orgány v přijímajících zemích, ačkoli na monitorování realizace projektů na místě se jménem Švýcarska podílejí decentralizované úřady pro švýcarský příspěvek.

105 Švýcarsko kromě celkových zpráv o jednotlivých zemích pravidelně zveřejňuje výroční zprávy o výsledcích dosažených na úrovni programů. Na konci desetiletého prováděcího období pro EU-10 v roce 2017 a pro EU-12 v roce 2020 zveřejnilo Švýcarsko zprávy o celkových dosažených výsledcích v přijímajících zemích.

Interní kontrola a audit

106 Švýcarsko přeneslo většinu povinností v oblasti vnitřní kontroly a auditu na vnitrostátní orgány v přijímajících zemích. Nejpozději na konci každého projektu musel být proveden finanční audit⁴². Švýcarsko si ponechalo právo navštěvovat, monitorovat, přezkoumávat, kontrolovat a vyhodnocovat veškeré činnosti a postupy týkající se realizace projektů financovaných z příspěvku⁴³. Podobně jako v případě grantů EHP a Norska vyplácených přímo členským státům nemají orgány EU právo na kontrolu nebo audit tohoto příspěvku.

107 Švýcarský příspěvek byl předmětem několika auditů Federálního kontrolního úřadu Švýcarska a auditů nejvyšších kontrolních institucí v přijímajících zemích a také společných auditů⁴⁴. Při auditech z posledních let byla zjištěna určitá neefektivnost ve využívání finančních prostředků. Mezi připomínkami byly například tyto:

- složitá vícestupňová organizační struktura zvyšuje časovou a personální náročnost,
- postupy pro výběr projektů trvají dlouho, což vytváří nejistotu a vysokou administrativní a finanční zátěž.

⁴² Příloha II rámcových dohod.

⁴³ Čl. 6 odst. 5 rámcových dohod.

⁴⁴ Viz například:

- Federální kontrolní úřad Švýcarska, *Switzerland's enlargement contribution – does the division of tasks with EU partner countries allow efficient implementation?*, auditní zpráva z 20.3.2015, s. 27.
- Federální kontrolní úřad Švýcarska / NKÚ České republiky, Společná zpráva: Peněžní prostředky určené na realizaci programu švýcarsko-české spolupráce na snížení hospodářských a sociálních rozdílů v rámci rozšířené Evropské unie, auditní zpráva z dubna 2015.

Závěrečné poznámky a výzvy

108 Tento oddíl obsahuje závěrečné poznámky k našemu přezkumu a upozorňuje na některé klíčové výzvy při správě příspěvků třetích zemí, které jsme v průběhu práce na přezkumu zaznamenali. Projednali jsme je s příslušnými útvary Komise a v případě potřeby zařadili odkaz na jejich stanoviska.

109 Příspěvky třetích zemí v současné době představují přibližně 1 % příjmů v rozpočtu EU. Zapojení třetích zemí do programů EU může rovněž umožnit důležitou spolupráci ve strategických oblastech pro EU (například vesmír a výzkum a vývoj). Příspěvky třetích zemí jsou pro některé členské státy rovněž důležitými zdroji přímého financování, které mají doplňovat politiku soudržnosti EU (viz body [01](#), [02](#) a [28](#)).

110 Většina vzorců pro výpočet příspěvků na programy a činnosti EU používá činitel úměrnosti založený na poměru mezi HDP třetí země a HDP EU (viz body [30–39](#)). Pokud budou stávající vzorce nadále platit, **vystoupení Spojeného království z EU povede ke zvýšení činitelů úměrnosti**, protože HDP EU (jmenovatel ve vzorci) bude bez Spojeného království menší. **Spojené království se zároveň jako třetí země zapojí do některých budoucích programů a činností EU**, a poskytne tak související příspěvky. Dohoda o obchodu a spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím, která se prozatím provádí od 1. ledna 2021, stanoví účast Spojeného království v několika programech EU. Tento vývoj povede k **celkovému zvýšení příspěvků poskytovaných třetími zeměmi**.

111 Při vytváření rámce pro budoucí účast třetích zemí na programech a činnostech EU může Komise v důsledku vystoupení Spojeného království z EU stát před novými výzvami:

- stanovení pravidel a zásad pro případnou budoucí účast Spojeného království v dalších programech a činnostech EU,
- vyjednání nových dohod o účasti s ostatními třetími zeměmi, které mohou hledat způsoby, jak zmírnit dopad vyšších příspěvků, které pravděpodobně budou muset zaplatit v důsledku revidovaných činitelů úměrnosti (bez HDP Spojeného království). Ve zvláštním případě kandidátských a potenciálních kandidátských zemí je účast v programech EU nástrojem, pomocí něhož získávají zkušenosti, a připravují se tak na budoucí členství, což může vyžadovat specifický přístup k jednání ohledně míry příspěvků, které tyto země budou hradit.

112 **Správa příspěvků, které třetí země platí EU, je decentralizovaná** a je rozdělena mezi generální ředitelství a agentury Komise odpovědné za programy a činnosti EU, na něž jsou příspěvky určeny. Jedinou výjimkou jsou příspěvky států ESVO EHP (Island, Lichtenštejnsko a Norsko), které centrálně spravuje GŘ BUDG pro všechny programy (viz body **04** a **29**). Jedná se o složitý proces, který se týká mnoha programů a činností EU s účastí jednoho nebo více států ESVO EHP, různých metod výpočtu (pro příspěvky na operační výdaje a na veřejnou správu EU) a úprav v důsledku rozdílů mezi rozpočtovanými a skutečnými výdaji (viz body **66–73**).

113 **Neexistuje žádný jednotný automatický vzorec pro stanovení příspěvků do rozpočtů EU a agentur ani standardizované metody pro jejich úpravu.** Konečná výše příspěvku je ve většině případů dohodnuta po jednáních se třetí zemí, která jsou založena na mnoha faktorech, včetně politických zájmů a posouzení účasti dané země v příslušném programu nebo činnosti. Vzniká tak **různorodý systém mechanismů pro stanovení příspěvků** (viz body **32–39**).

114 Decentralizovaná správa sice umožňuje individuálnější přístup v závislosti na programu EU a třetí zemi, pro Komisi a agentury EU je ale zároveň obtížnější zajistit soulad mezi podobnými případy a efektivní výpočet a výběr příspěvků. **Je náročné nalézt správnou rovnováhu mezi jednotností postupů a efektivní správou příspěvků třetích zemí na jedné straně a možností zvážit konkrétní okolnosti programů a zemí na straně druhé.**

115 Pro příští víceletý finanční rámec se Komise snaží zvýšit konzistentnost. Dohodla se proto na horizontálních pokynech k příspěvkům třetích zemí na programy Unie, které upravují některé základní parametry. Komise zdůraznila, že nové pokyny lze použít pouze na nové mezinárodní dohody, a proto se nebudou vztahovat na příspěvky podle stávající Dohody o EHP nebo dohod souvisejících se schengenským *acquis*.

116 Komise pravidelně zveřejňuje obecné informace o příspěvcích, které do rozpočtu EU poskytují třetí země, a také některé informace o úhradě příspěvků z NPP II týkající se jednotlivých zemí. Poskytla podrobný přehled příspěvků do rozpočtu jako odpověď na otázky předložené poslanci Evropského parlamentu v roce 2017. **Podrobný rozpis příspěvků každé třetí země na každý jednotlivý program nebo činnost EU se však nepředkládá pravidelně a neexistuje přehled o veškeré finanční podpoře EU poskytované na úhradu těchto příspěvků** (viz body **27** a **44–46**).

117 Vzhledem k tomu, že je třeba **podporovat transparentnost a vyvozování odpovědnosti** vůči zainteresované veřejnosti a rozpočtovým orgánům, je pro Komisi

výzvou pravidelně předkládat podrobný přehled příspěvků, které do rozpočtu EU poskytují třetí země.

118 Příspěvky států ESVO poskytované přímo členským státům EU (granty Norska a EHP a příspěvek Švýcarska pro rozšířenou EU) jsou součástí celkového ujednání mezi EU a státy ESVO, které upravuje přístup těchto zemí na vnitřní trh EU. Na tyto příspěvky lze pohlížet jako na protihodnotu za účast na vnitřním trhu EU. I když se při souvisejících jednáních do určité míry zohledňují výhody, které státy ESVO čerpají z účasti na vnitřním trhu, celková výše příspěvků je výsledkem politické dohody a jejich výpočet se neopírá o zvláštní metodiku (viz body [79](#), [84](#), [94](#) a [98](#)). Získat a využít přesnější údaje, které by umožnily posoudit výhody, které státy ESVO z účasti na vnitřním trhu čerpají, může být obtížné, avšak pro vedení jednání to může být užitečné. **EU by se měla snažit využít výhod vnitřního trhu při budoucích jednáních s těmito zeměmi o výši finančních příspěvků.**

119 Pokud jde o využívání příspěvků poskytovaných mimo rozpočet EU přímo členským státům, existují dva samostatné legislativní rámce a mechanismy řízení, vykazování, vnitřní kontroly a auditu (granty Norska a EHP a příspěvek Švýcarska pro rozšířenou EU). Tyto příspěvky mají doplňovat politiku soudržnosti EU, která je založena na třetím a odlišném souboru nařízení a postupů. V některých členských státech tedy existují tři různé mechanismy řízení, které se vztahují na podobné cíle (viz body [78–107](#)).

120 Komise provedla vyhodnocení na strategické úrovni, aby posoudila slučitelnost opatření, která mají být podpořena z těchto příspěvků mimo rozpočet EU, s cíli EU. **Navzdory vazbám na politiku soudržnosti však orgány EU nejsou do dohledu nad těmito příspěvky přímo zapojeny** (viz body [89](#), [93](#), [102](#) a [106](#)).

121 Hlavní výzvou v souvislosti se složitou koexistencí tří řídicích mechanismů je **zajistit účinnou koordinaci, maximalizovat doplňkovost a omezit riziko dvojího financování opatření.**

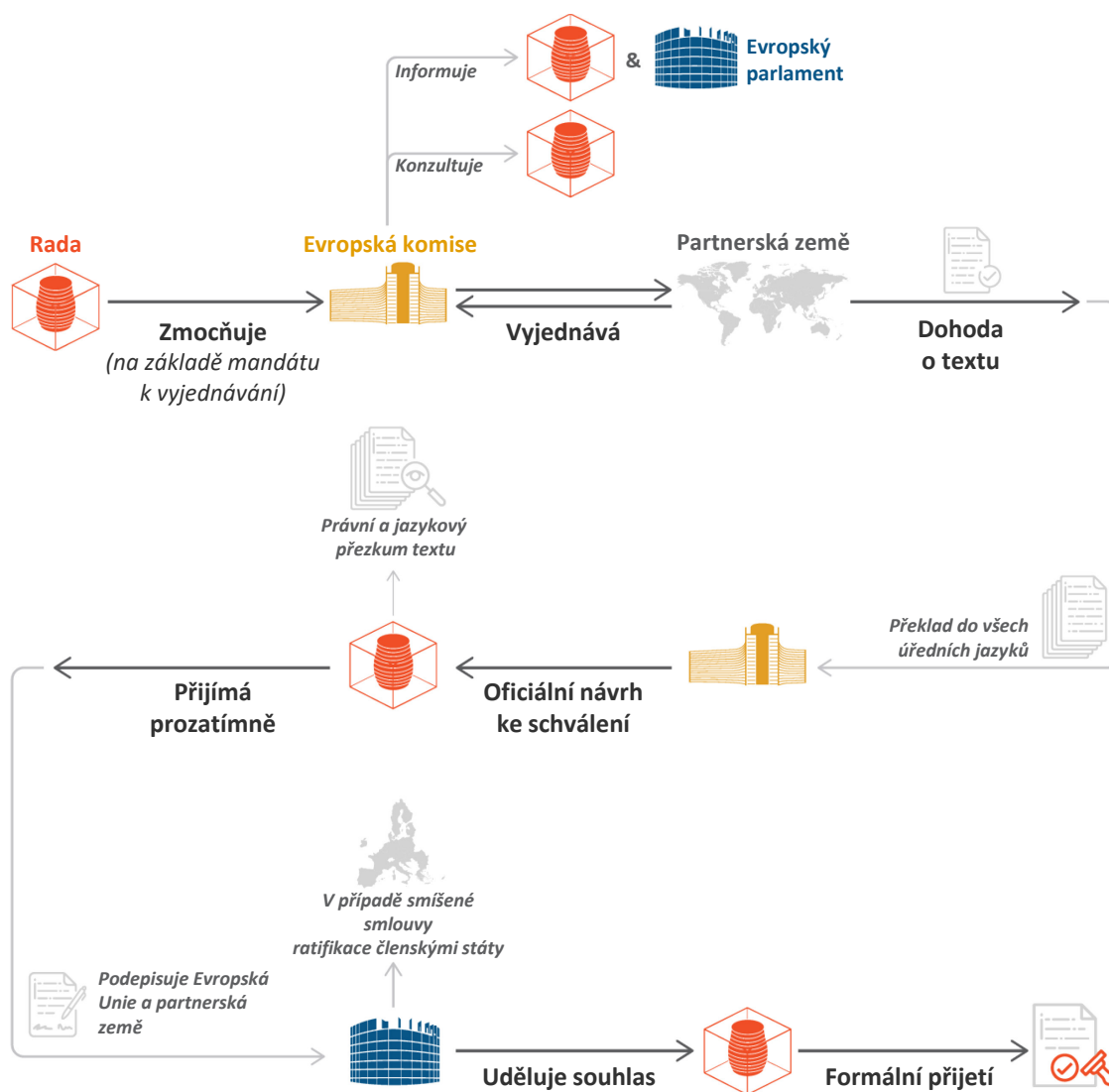
Tento přezkum přijal senát V, jemuž předsedá Tony Murphy, člen Účetního dvora,
v Lucemburku dne 23. března 2021.

Za Účetní dvůr

Klaus-Heiner Lehne
předseda

Přílohy

Příloha I – Obvyklý právní postup pro přijímání mezinárodních dohod

Zdroj: EÚD na základě článku 218 SFEU.

Příloha II – Přehled příspěvků třetích zemí do rozpočtu EU na období 2014–2019 (v EUR)

		Kandidátské země					Potenciální kandidátské země	Evropské sdružení volného obchodu (ESVO)				
GŘ/orgán	Program/země	Albánie	Černá Hora	Severní Makedonie	Srbsko	Turecko	Bosna a Hercegovina	Kosovo*	Švýcarsko	Island	Lichtenštejnsko	Norsko
BUDG	Příspěvky EHP									84 311 292	10 338 370	2 107 264 274
RTD	Horizont 2020	6 619 405	7 467 503	14 526 266	75 103 583	359 821 505	9 439 158		1 757 373 350			
EAC	Erasmus+	540 000	300 000	34 250 000	8 925 000	798 000 000	690 000	100 000				
EAC	Kreativní Evropa	805 000	325 000	570 000	2 100 000	5 130 000	1 230 000	70 000				
EAC	Evropský sbor solidarity			100 000		7 300 000						
HOME	Vízový informační systém (VIS)								2 498 529	70 725	32 058	1 605 426
HOME	Schengenský informační systém (SIS II)								2 174 988	58 999	29 360	1 463 963
HOME	Eurodac								27 897	263	272	19 125
HOME	Fond pro vnitřní bezpečnost (ISF)								97 741 841	2 539 436	888 919	67 654 787
HOME	Správní náklady Schengenu								113 149	3 171	1 004	72 028
Rada									4 023 385	59 697	36 769	3 050 094
HOME	Evropa pro občany	100 000	90 000	90 000	330 000		60 000	30 000				
HOME	Kapitola zaměřená na drogy	12 000	12 000									
GROW	Globální navigační družicové systémy EU								299 091 663			
GROW	COSME	1 409 122	479 634	1 156 848	3 143 332	59 097 678	1 314 408	257 592				
ESTAT	Statistická spolupráce								25 472 386			
ENV	Evropská agentura pro životní prostředí					18 762 000			7 769 542			
TAXUD	Clo 2020	345 000	285 000	915 000	1 155 000	1 410 000	225 000					
TAXUD	Fiscalis 2020	175 000	150 000	255 000	400 000	675 000	175 000					
TAXUD	CCN/CSI								578 053			592 553
TAXUD	Spolupráce v oblasti DPH											40 000
EMPL	Zaměstnanost a sociální inovace (EaSI)	400 000	400 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000						
ECHO	Mechanismus civilní ochrany		82 236	199 428	778 752	750 000						
JUST	Program Spravedlnost	111 908	27 085									
JUST	Práva, rovnost a občanství				227 570							
JUST	Agentura pro základní práva			386 250	228 000							
SANTE	Program v oblasti zdraví				500 860		164 829					
DIGIT	Program ISA ²		10 373									
	Celkem za zemi	10 517 435	9 628 831	53 448 792	93 892 097	1 251 946 183	13 298 395	457 592	2 196 864 781	87 043 582	11 326 752	2 181 762 249

		Evropská politika sousedství						Ostatní	
GŘ/orgán	Program/země	Arménie	Gruzie	Izrael	Moldavsko	Tunisko	Ukrajina	Faerské ostrovy	Celkem na program
BUDG	Příspěvky EHP								2 201 913 936
RTD	Horizont 2020	6 307 155	5 855 463	1 026 077 572	6 107 880	5 285 012	27 380 093	9 454 305	3 316 818 250
EAC	Erasmus+								842 805 000
EAC	Kreativní Evropa	104 000	370 000		220 000	243 001	1 030 002		12 197 003
EAC	Evropský sbor solidarity								7 400 000
HOME	Vízový informační systém (VIS)								4 206 737
HOME	Schengenský informační systém (SIS II)								3 727 309
HOME	Eurodac								47 557
HOME	Fond pro vnitřní bezpečnost (ISF)								168 824 983
HOME	Správní náklady Schengenu								189 351
Rada									7 169 945
HOME	Evropa pro občany								700 000
HOME	Kapitola zaměřená na drogy								24 000
GROW	Globální navigační družicové systémy EU								299 091 663
GROW	COSME	325 978			311 918		2 532 126		70 028 636
ESTAT	Statistická spolupráce								25 472 386
ENV	Evropská agentura pro životní prostředí								26 531 542
TAXUD	Clo 2020								4 335 000
TAXUD	Fiscalis 2020								1 830 000
TAXUD	CCN/CSI								1 170 606
TAXUD	Spolupráce v oblasti DPH								40 000
EMPL	Zaměstnanost a sociální inovace (EaSI)								3 800 000
ECHO	Mechanismus civilní ochrany								1 810 416
JUST	Program Spravedlnost								138 993
JUST	Práva, rovnost a občanství								227 570
JUST	Agentura pro základní práva								614 250
SANTE	Program v oblasti zdraví				94 648				760 337
DIGIT	Program ISA ²								10 373
	Celkem za zemi	6 737 133	6 225 463	1 026 077 572	6 734 446	5 528 013	30 942 221	9 454 305	7 001 885 843

Poznámky: tabulka vychází z nároků na konkrétní roky. Příspěvek Švýcarska na program Horizont 2020 zahrnuje rovněž příspěvek na program Euratomu pro výzkum a odbornou přípravu a na činnosti související s projektem ITER. Příspěvek Ukrajiny na program Horizont 2020 zahrnuje rovněž příspěvek na program Euratomu pro výzkum a odbornou přípravu. V případě SIS, VIS a Eurodacu vybírá příspěvky od zemí přidružených k schengenskému prostoru přímo agentura eu-LISA (viz též [obrázek 6](#)).

Zdroj: EÚD na základě účetních údajů Komise a Rady.

Příloha III – Podrobné rozdělení příspěvků EHP v roce 2019 (v EUR)

Program / země EHP	Island	Lichtenštejnsko	Norsko	Celkem na program
Horizont 2020	14 212 734		236 011 457	250 224 191
Erasmus+	3 827 116	1 011 452	63 502 794	68 341 362
Globální družicové navigační systémy EU (GNSS)			20 675 200	20 675 200
Copernicus	814 348		13 522 772	14 337 120
Decentralizované agentury	579 900	125 467	10 354 417	11 059 784
Kreativní Evropa	263 311		4 372 453	4 635 764
Nástroj pro propojení Evropy	206 034	276	3 421 311	3 627 621
Zaměstnanost a sociální inovace (EaSI)	161 984		1 759 936	1 921 920
Další opatření a programy	101 316	18 476	1 681 528	1 801 320
Mechanismus civilní ochrany	99 814		1 610 982	1 710 796
Správní výdaje	79 202	13 216	1 450 554	1 542 972
Program v oblasti zdraví	81 178		1 348 012	1 429 190
COSME	307 329			307 329
Akce financované na základě výsad Komise	44 247	11 694	734 189	790 130
Pilotní projekty a přípravné akce			649 600	649 600
Program pro spotřebitele	31 914		529 956	561 870
Evropský sbor solidarity	169 471			169 471
Práva, rovnost a občanství	81 938	12 772		94 710
Dokončení programů z předchozích víceletých finančních rámců	666 471	176 139	11 058 650	11 901 259
Celkem za zemi	21 728 309	1 369 490	372 683 810	395 781 609

Poznámky: program Erasmus+ zahrnuje příspěvky na nástroje EU pro financování vnější činnosti (evropský nástroj sousedství, NPP II atd.), které jsou následně určeny na tento program.

Částka pro Nástroj pro propojení Evropy zahrnuje příspěvek z Nástroje pro propojení Evropy – Doprava pro Výkonnou agenturu pro inovace a sítě (INEA) ve výši 18 637 EUR.

Částka pro Evropský sbor solidarity zahrnuje příspěvek na toto opatření z dílčího programu programu LIFE pro životní prostředí a oblast klimatu (2 100 EUR).

Zdroj: EÚD na základě dokumentů Komise (příloha rozpočtu EU o EHP). Rozpočtové položky jsou programům a opatřením přiřazeny na základě programových kódů používaných Komisí.

Příloha IV – Slovníček programů a činností EU s příspěvky třetích zemí

Program	Popis	Příslušné GR	Rozpočet 2014–2020 (v mld. EUR)
Horizont 2020	Horizont 2020 – rámcový program EU pro výzkum a inovace – je společným strategickým rámcem pro unijní financování vynikajícího výzkumu a inovací.	RTD	77,0
Program Euratomu pro výzkum a odbornou přípravu	Program Euratomu pro výzkum a odbornou přípravu doplňuje Horizont 2020 a jeho cílem je provádět výzkum a odbornou přípravu v jaderné oblasti s důrazem na průběžné zlepšování jaderné bezpečnosti, jaderného zabezpečení a radiační ochrany.	RTD	2,1
Mezinárodní termonukleární experimentální reaktor (ITER)	ITER je významným mezinárodním projektem, jehož cílem je vybudovat největší světové magnetické zařízení pro jadernou syntézu, aby se prokázala proveditelnost jaderné syntézy založené na stejném principu, jakým vytváří energii slunce a hvězdy. EU je jedním z jeho hlavních partnerů.	RTD/ENER	2,7
Nástroj pro propojení Evropy	Nástroj pro propojení Evropy je finanční nástroj EU pro cílené investice do infrastruktury na evropské úrovni. Podporuje rozvoj transevropských sítí v oblasti dopravy, energetiky a digitálních služeb.	MOVE	30,4
Erasmus+	Erasmus+ je program EU na podporu vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a sportu v Evropě. Nabízí příležitosti pro mobilitu a spolupráci v těchto odvětvích.	EAC	14,7
Kreativní Evropa	Kreativní Evropa je rámcový program podpory EU určený pro kulturu a audiovizuální oblast.	EAC	1,5
Evropský sbor solidarity	Evropský sbor solidarity vytváří pro mladé lidi příležitosti k dobrovolnické činnosti nebo práci na projektech v jejich vlastní zemi nebo v zahraničí, z nichž mají prospěch společnosti a lidé v celé Evropě.	EAC	0,4
Globální družicové navigační systémy EU (GNSS) Galileo a EGNOS	Galileo je GNSS Evropské unie, který poskytuje vysoce spolehlivé a přesné informace umožňující určovat polohu a čas. Galileo je program pod civilní kontrolou a jeho údaje lze využívat mnoha různými způsoby.	GROW	6,3
	Evropská služba pro pokrytí geostacionární navigací (EGNOS) je regionální rozšiřující družicový systém EU, který zlepšuje výkonnost GNSS jako Galileo.	GROW	
Copernicus	Copernicus je program EU pro pozorování Země, který umožňuje pohled na naši planetu a její životní prostředí. Nabízí informační služby založené na družicovém pozorování Země a datech z jiného prostředí než z vesmíru.	GROW	3,8

Program	Popis	Příslušné GR	Rozpočet 2014–2020 (v mld. EUR)
Program pro konkurenceschopnost podniků a malé a střední podniky (COSME)	COSME je program pro konkurenceschopnost malých a středních podniků. Jeho cílem je usnadnit přístup k financování a podporovat internacionalizaci, konkurenceschopnost a podnikatelskou kulturu.	GROW	2,3
Fond pro vnitřní bezpečnost (ISF)	ISF byl zřízen, aby podporoval provádění strategie vnitřní bezpečnosti, spolupráce v oblasti prosazování práva a řízení vnějších hranic Unie.	HOME	3,8
Evropa pro občany	Cílem programu Evropa pro občany je přispět k tomu, aby veřejnost chápala EU, její dějiny a rozmanitost, a podporovat demokratickou účast občanů na úrovni EU.	HOME/JUST	0,2
Statistická spolupráce	Spolupráce v oblasti statistiky zajišťuje sestavování a šíření souvislých a porovnatelných statistických informací ve všech oblastech společného zájmu.	ESTAT	0,5
Clo 2020	Clo 2020 je program spolupráce Unie, který vnitrostátním celním správám umožňuje vytvářet a vyměňovat si informace a odborné znalosti. Umožňuje společný vývoj a provoz transevropských informačních systémů.	TAXUD	0,5
Fiscalis 2020	Fiscalis 2020 je program spolupráce Unie, který vnitrostátním daňovým správám umožňuje vytvářet a vyměňovat si informace a odborné znalosti. Umožňuje společný vývoj a provoz transevropských informačních systémů.	TAXUD	0,2
Zaměstnanost a sociální inovace (EaSI)	Program EaSI podporuje vysoce kvalitní a udržitelnou zaměstnanost, zaručuje přiměřenou sociální ochranu, bojuje proti sociálnímu vyloučení a chudobě a zlepšuje pracovní podmínky.	EMPL	0,9
Mechanismus civilní ochrany	Celkovým cílem mechanismu civilní ochrany EU je posílit spolupráci v oblasti civilní ochrany, a zlepšit tak prevenci katastrof a připravenost a reakci na ně.	ECHO	0,6
Program pro spotřebitele	Program pro spotřebitele je program financování vytvořený na podporu růstu a konkurenceschopnosti v EU. Obecným cílem programu je zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitelů.	JUST	0,2
Program Práva, rovnost a občanství	Program Práva, rovnost a občanství přispívá k dalšímu rozvoji v oblasti, v níž se podporují, ochraňují a účinně uplatňují rovnost a práva osob.	JUST	0,4

Program	Popis	Příslušné GŘ	Rozpočet 2014–2020 (v mld. EUR)
Program Spravedlnost a iniciativy v oblasti protidrogové politiky	Program Spravedlnost byl zaveden proto, aby právo EU bylo plně a důsledně uplatňováno. Podporuje justiční spolupráci v občanských i trestních věcech. Program rovněž podporuje opatření EU v boji proti drogám.	JUST/HOME	0,4
Program v oblasti zdraví	Program EU v oblasti zdraví nastiňuje strategii pro zajištění dobrého zdravotního stavu a zdravotní péče. Je to nástroj financování, který podporuje spolupráci mezi zeměmi EU a poskytuje základ a impulz k rozvoji činnosti EU v oblasti zdraví.	SANTE	0,4
Program ISA ²	Program ISA ² podporuje vývoj digitálních řešení, která umožní orgánům veřejné správy, podnikům a veřejnosti využívat interoperabilní přeshraniční a meziodvětvové veřejné služby.	DIGIT	0,1

Další činnosti	Popis	Příslušné GŘ/subjekt
Schengenský informační systém (SIS II)	Schengenský informační systém je nejvíce využívaným a největším systémem na sdílení informací pro bezpečnost a správu hranic v Evropě. Umožňuje výměnu informací mezi orgány ochrany hranic, policií, celními orgány a imigračními orgány a zajišťuje, aby volný pohyb osob v EU mohl probíhat v bezpečném prostředí.	eu-LISA/HOME
Vízový informační systém (VIS)	VIS umožňuje státům schengenského prostoru sdílet údaje o vízech. Systém zpracovává údaje a rozhodnutí týkající se žádostí o vydání krátkodobých víz pro návštěvu nebo průjezd schengenským prostorem.	eu-LISA/HOME
Eurodac	Eurodac je databáze evropského systému pro porovnávání otisků prstů žadatelů o azyl, která pomáhá při zpracovávání evropských žádostí o azyl. Jedná se o centralizovanou databázi, v níž se shromažďují a zpracovávají digitalizované otisky prstů.	eu-LISA/HOME
Správní náklady Schengenu	Správní náklady Schengenu jsou určeny na náklady související se schengenským sekretariátem, který spravuje Rada, a na činnost výborů, které Komisi pomáhají provádět, uplatňovat a rozvíjet schengenské <i>acquis</i> .	HOMERada
CCN/CSI	Společná komunikační síť / společné systémové rozhraní (CCN/CSI) je komunikační prostředek mezi informačními systémy GŘ TAXUD a informačními systémy příslušných správ zúčastněných zemí.	TAXUD
Spolupráce v oblasti daně z přidané hodnoty (DPH)	Činnosti v oblasti DPH se týkají správní spolupráce, boje proti podvodům a vymáhání pohledávek.	TAXUD
Akce financované na základě výsad Komise	Úkoly vyplývající z výsad Komise na institucionální úrovni nebo prováděné v rámci pilotních projektů a přípravných akcí, jak je stanoveno v čl. 58 odst. 2 finančního nařízení. Rozpočtové prostředky na tyto akce mohou být čerpány bez základního právního aktu, pokud akce spadají do pravomoci EU.	různá GŘ
Pilotní projekty a přípravné akce		

Pozn.: rozpočtové údaje jsou uvedeny v historických hodnotách na základě nařízení o zřízení jednotlivých programů.

Zdroj: EÚD na základě těchto zdrojů:

- o nařízení Rady (EU, Euratom) č. 1311/2013 ze dne 2. prosince 2013, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2014–2020, článek 16 (Úř. věst. L 347, 20. 12. 2013, s. 884),
- o nařízení, kterými se zřizují jednotlivé programy/činnosti,
- o Evropská komise: *Programmes' Performance Overview - EU budget 2014–2020*, Evropská unie 2019,
- o internetové stránky Evropa.

Příloha V – Doporučená četba

Tato příloha obsahuje výběr další literatury související s tématem přezkumu. Jejím účelem není poskytnout vyčerpávající seznam literatury, nýbrž spíše naznačit zainteresovaným čtenářům směr dalšího studia.

Knihy, studie, články, informační dokumenty

Zahraniční politika EU

FALKNER, R. – ANHEIER, H. (eds.), *Europe and the world: Rethinking Europe's external relations in an age of global turmoil*, *International Politics*, 54(4), červenec 2017.

KEUKELEIRE, S. – DELREUX, T., *The Foreign Policy of the European Union*, 2. vyd. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2014.

Rozpočet EU

BECKER, S. – BAUER, M. – DE FEO, A. (eds.), *The New Politics of the European Union Budget*, Baden-Baden: Nomos, 2017.

DEGRON, R., *The New European Budgetary Order*, Brusel: Bruylant, 2018.

MATHIS, A., *Assigned Revenue in the European Union Budget*, Evropský parlament, Tematická sekce Rozpočtové záležitosti, PE 603.795, září 2017.

MATHIS, A., „*Other Revenue*” *In The European Union Budget*, Evropský parlament, Tematická sekce Rozpočtové záležitosti, PE 603.810, listopad 2017.

Příspěvky třetích zemí

ALMS, H. et al. (sekretariát ESVO), *Guide to EU Programmes - New and Updated Edition 2010*, *EFTA Bulletin*, č. 1, prosinec 2010.

BRUEGEL Belgium, *Review of EU-Third Country Cooperation on Policies Falling within the ITRE Domain in Relation to Brexit*, *Study for the ITRE Committee*, Evropský parlament, GŘ pro vnitřní politiky, Tematická sekce Hospodářská politika a politika v oblasti vědy, PE 602.057, 2017.

DAMEN, M., *Balancing Integration and Autonomy: How EFTA countries reconcile EU-approximation and independence*, Evropský parlament, Tematická sekce Vnější vztahy, PE 639.315, únor 2020.

ARNESEN, F. et al., *Agreement on the European Economic Area: A Commentary*, Nomos/Hart, 2018.

GRØNNINGSTER, T. – LEIFSSON, A. – BONDESEN, P. (sekretariát ESVO), *Activities and Financial Contributions under the EEA Agreement* *EFTA Bulletin*, č. 2, listopad 2002.

MILLER, V., *EU Agencies and post-Brexit options*, The House of Commons Library, Briefing Paper Number 7957, 28. dubna 2017.

MILLER, V. – WEBB, D. - DE MARS, S., *UK-EU relations after Brexit: an Association Agreement?*, The House of Commons Library, Briefing Paper Number 8645, 13. srpna 2019.

O. JOHNSEN, T. – RIEKER, P., *The EEA and Norway Grants: A Source of Soft Power?*, *Journal of European Integration*, 37(4), prosinec 2014, s. 417–432.

RIES, C. P. et al. (RAND Europe), *After Brexit: Alternate forms of Brexit and their implications for the United Kingdom, the European Union and the United States*, Santa Monica a Cambridge: RAND Corporation, 2017.

SCHUMANN ASSOCIATES Brussels, *Third countries' participation within Creative Europe, Horizon Europe and Erasmus post-2020*, Britská rada, září 2019.

SCHUMAN ASSOCIATES Brussels, *The impact of the EU Referendum on the UK's ability to access EU funds*, Britská rada, prosinec 2016.

Databáze mezinárodních dohod

Evropská komise (TRADE): *Negotiations and Agreements*.

Evropská služba pro vnější činnost: *Treaties Office Database*.

Úřad pro publikace EU: *EUR-Lex – Rejstřík mezinárodních smluv*.

Jiné internetové stránky

Evropská komise: *Annual Accounts* (https://ec.europa.eu/info/publications/annual-accounts_en).

Evropská komise: *EU Budget* (https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget_en).

Evropská komise: *European Neighbourhood Policy and Enlargement Negotiations* (https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/node_en).

Evropské sdružení volného obchodu (ESVO): *European Economic Area (EEA) / Relations with the EU* (<https://www.efta.int/eea>).

Spolková rada Švýcarské konfederace: *Switzerland's Contribution to the Enlarged EU* (<https://www.erweiterungsbeitrag.admin.ch/erweiterungsbeitrag/en/home.html>).

Spolková rada Švýcarské konfederace: *Switzerland's European Policy* (<https://www.eda.admin.ch/dea/en/home/europapolitik/ueberblick.html>).

Úřad pro finanční mechanismus: *EEA Grants and Norway Grants* (<https://eeagrants.org/>).

Glosář

Činitel úměrnosti: poměr použitý při výpočtu příspěvků třetích zemí do rozpočtu EU.

Dohoda o EHP: dohoda uzavřená mezi EU, jejími členskými státy a třemi státy ESVO (Islandem, Lichtenštejnskem a Norskem), jejímž cílem je vytvořit dynamický a jednotný Evropský hospodářský prostor založený na společných pravidlech a rovných podmínkách hospodářské soutěže.

Evropská politika sousedství (EPS): politika EU, jejímž cílem je posílit stabilitu, bezpečnost a prosperitu v sousedních zemích na jihu a východě, které nejsou kandidáty členství v EU.

Evropské sdružení volného obchodu (ESVO): mezivládní organizace zřízená za účelem podpory volného obchodu a hospodářské integrace ve prospěch svých členských států. V současné době má čtyři členy: Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko.

Evropský hospodářský prostor (EHP): členské státy EU a Island, Lichtenštejnsko a Norsko.

Evropský nástroj sousedství: hlavní kanál, jehož prostřednictvím EU poskytuje finanční podporu v rámci evropské politiky sousedství.

Hrubý domácí produkt (HDP): standardní ukazatel bohatství země vycházející z celkové hodnoty zboží a služeb v ní vyrobených (zpravidla během jednoho roku).

Memorandum o porozumění: dohoda mezi dvěma nebo více stranami, že budou v konkrétní věci spolupracovat, aniž by přijaly právní závazek.

Nástroj předvstupní pomoci (NPP): způsob, jakým EU poskytuje finanční a technickou podporu reformám v zemích, které jsou kandidáty nebo potenciálními kandidáty členství v EU.

Opravný koeficient: prvek, který Komise používá na základě individuálního posouzení při výpočtu příspěvků třetích zemí do rozpočtu EU.

Politika rozšíření: politika, která se týká vztahů EU se zeměmi, které jsou kandidáty nebo potenciálními kandidáty členství v EU.

Příspěvky třetích zemí: finanční nebo věcné příspěvky třetích zemí do souhrnného rozpočtu EU, do rozpočtů agentur EU a členským státům.

Státy ESVO EHP: tři země ESVO, které se účastní Dohody o EHP (Island, Lichtenštejnsko a Norsko).

Seznam zkratek

EHP: Evropský hospodářský prostor

EPS: evropská politika sousedství

ESVČ: Evropská služba pro vnější činnost

ESVO: Evropské sdružení volného obchodu

GŘ BUDG: Generální ředitelství pro rozpočet

GŘ EAC: Generální ředitelství pro vzdělávání a kulturu

GŘ GROW: Generální ředitelství pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky

GŘ HOME: Generální ředitelství pro migraci a vnitřní věci

GŘ RTD: Generální ředitelství pro výzkum a inovace

GŘ: generální ředitelství

HDP: hrubý domácí produkt

ITER: Mezinárodní termonukleární experimentální reaktor

NPP: nástroj předvstupní pomoci

SDC: Švýcarská agentura pro rozvoj a spolupráci

SECO: Státní sekretariát pro hospodářské záležitosti

SFEU: Smlouva o fungování Evropské unie

SIS: Schengenský informační systém

VIS: Vízový informační systém

Tým EÚD

Tento přezkum přijal auditní senát V, který se zaměřuje na financování a správu EU a jemuž předsedá člen EÚD Tony Murphy. Úkol vedl člen EÚD François-Roger Cazala a podporu mu poskytovali vedoucí kabinetu Dirk Pauwels a tajemnice kabinetu Stéphanie Girardová, vyšší manažer Alberto Gasperoni, vedoucí úkolu Diana Voineaová, zástupkyně vedoucí úkolu Jitka Benešová, auditoři José Parente a Jesús Nieto Muñoz a Richard Moore, jazyková podpora, a Alexandra Maziluová, grafička.

AUTORSKÁ PRÁVA

© Evropská unie, 2021.

Politiku opakovaného použití dokumentů Evropského účetního dvora (EÚD) upravuje [rozhodnutí Evropského účetního dvora č. 6-2019](#) o politice týkající se veřejně přístupných dat a opakovaném použití dokumentů.

Pokud není uvedeno jinak (například v jednotlivých upozorněních o ochraně autorských práv), je obsah EÚD vlastněný EU předmětem [licence Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). To znamená, že opakované použití je povoleno za podmínky, že je uveden zdroj a případné změny jsou označeny. Uživatel nesmí zkreslit původní význam nebo sdělení dokumentů. EÚD nenesení za jakékoli důsledky opakovaného použití odpovědnost.

Jste povinni vypořádat další práva, pokud konkrétní obsah zobrazuje identifikovatelné fyzické osoby, například fotografie zaměstnanců EÚD, nebo obsahuje díla třetích stran. Je-li povolení poskytnuto, ruší a nahrazuje toto povolení výše uvedené obecné povolení a musí jasně uvádět veškerá omezení týkající se použití.

K reprodukci obsahu, který není vlastnictvím EU, musíte žádat o povolení přímo od držitelů autorských práv.

Obrázek 8: Ikony vytvořené [Pixel perfect](https://flaticon.com) z <https://flaticon.com>.

Programové vybavení nebo dokumenty, na něž se vztahují práva průmyslového vlastnictví, jako patenty, ochranné známky, zapsané (průmyslové) vzory, loga a názvy, jsou z politiky EÚD pro opakované použití vyloučeny a není vám k nim poskytnuta licence.

Soubor internetových stránek orgánů a institucí Evropské unie využívajících doménu europa.eu obsahuje odkazy na stránky třetích stran. Protože nad jejich obsahem nemá EÚD žádnou kontrolu, doporučujeme seznámit se s jejich vlastními zásadami ochrany soukromí a politikou v oblasti autorských práv.

Používání loga Evropského účetního dvora

Logo Evropského účetního dvora nesmí být použito bez předchozího souhlasu Evropského účetního dvora.

Přezkum se zabývá finančními příspěvky třetích zemí ve prospěch EU a jejích členských států. Příspěvky ve prospěch EU umožňují třetím zemím účastnit se programů a činností EU. Jsou rozděleny mezi téměř 30 programů. Kromě toho státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO) poskytují finanční prostředky přímo členským státům EU jako součást celkového ujednání mezi státy ESVO a EU, které upravuje přístup těchto zemí na vnitřní trh EU.

Upozorňujeme na některé klíčové výzvy, z nichž jedna se týká vystoupení Spojeného království z EU a jeho dopadu na příspěvky hrazené třetími zeměmi. Další výzvou pro EU bude využít výhod vnitřního trhu při budoucích jednáních se zeměmi ESVO o výši finančních příspěvků.

EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Lucemburk
LUCEMBURSKO

Tel.: +352 4398-1

Dotazy: eca.europa.eu/cs/Pages/ContactForm.aspx

Internetová stránka: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

**EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR**